

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 239**

28 Φεβρουαρίου 2002

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 9923/12

Προγράμματα Σπουδών Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.) των μαθημάτων 1ου και 2ου κύκλου της ειδικότητας Κοινωνικών Φροντιστών του τομέα Υγείας Πρόνοιας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του εδαφ.δ της παραγράφου 9 του άρθρου 8 του Ν. 1566/85, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7 του Ν. 2525/ 97 «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 188-Α).

2. Τις διατάξεις του εδαφ. α) της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του Ν. 2640/98 καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 3 του ίδιου νόμου.

3. Την εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, όπως αυτή διατυπώθηκε στη με αριθμ. 26/2001 Πράξη του Τμήματος Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του «Παιδαγωγικού Ινστιτούτου».

4. Τις διατάξεις του άρθρου 29α του Ν. 1558/85 (ΦΕΚ 137 Α'), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 (ΦΕΚ 154 Α') και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παραγρ. 2α του Ν. 2469/97 (ΦΕΚ 38 Α') και το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

5. Την με αριθ.Γ2/4512/28.8.2001 Υπουργική Απόφαση του ΥΠΕΠΘ «Ωρολόγια, Προγράμματα Ημερησίων ΤΕΕ - Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων» (ΦΕΚ 1167 Β').

6. Την με αριθ. Γ2/5698/23.10.2001 Υπουργική Απόφαση του ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ 1496 Β') Τροποποίηση και συμπλήρωση των ωρολογίων Προγραμμάτων των Ημερησίων ΤΕΕ.

7. Την αναγκαιότητα καθορισμού νέων Προγραμμάτων Σπουδών, αποφασίζουμε:

Καθορίζουμε το πρόγραμμα Σπουδών μαθημάτων 1ου και 2ου κύκλου της ειδικότητας Κοινωνικών Φροντιστών του τομέα Υγείας Πρόνοιας ως εξής:

ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ
ΚΥΚΛΟΣ Α'
ΤΑΞΗ Β΄

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Γενικός Σκοπός του Μαθήματος	Το μάθημα της Πρακτικής Άσκησης δίνει το ερέθισμα στο/η μαθητή/τρια αυτής της ηλικίας να έλθει σε επαφή με υπηρεσίες φροντίδας ατόμων διαφόρων ηλικιών και σταδιακά να εμπλακεί στην παραγωγή επαγγελματικού έργου έτσι ώστε να καλλιεργήσει επαγγελματικές δεξιότητες συνδεδεμένες άμεσα με το αντικείμενο του επαγγέλματος του/της όπως και να αποκτήσει σταδιακά εμπειρία σε πραγματικές συνθήκες εργασίας. Οι εργαζόμενοι στο χώρο των υπηρεσιών, με την ανάλογη από τον εκπαιδευτή προετοιμασία, λειτουργούν οι ίδιοι *ως μέσον* για την σταδιακή εμπλοκή του/της μαθητή/τριας στην παραγωγή συγκεκριμένου έργου ενώ ο εκπαιδευτής, καθηγητής πρακτικής άσκησης, εποπτεύει και διευκολύνει, είτε άμεσα είτε κατά τη διάρκεια των συναντήσεων εποπτείας, την ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων που συνδέονται με τις ανάγκες και τα αντικείμενα απασχόλησης του συγκεκριμένου πλαισίου. Στην πρακτική άσκηση διαμορφώνεται βήμα-βήμα, μία σταδιακά εξελισσόμενη πορεία από το απλό στο σύνθετο, από το γενικό στο μερικό, από το άτομο στην ομάδα. Για την πρακτική άσκηση των μαθητών χρησιμοποιούνται Υπηρεσίες Ανοικτής Περίθαλψης (βρεφονηπιακοί σταθμοί, προγράμματα ημερήσιας απασχόλησης παιδιών, σχολεία, υπηρεσίες πρόνοιας της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως ΚΑΠΗ, Κέντρα Πληροφόρησης και στήριξης του πολίτη κ.α) .

Μέρος Α: ***Εισαγωγή και σταδιακή Προετοιμασία για την Άσκηση Επαγγελματικών Δεξιοτήτων Επισκέψεις- Παρατήρηση***

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ◆ Διερευνά το ρόλο και το περιεχόμενο της πρακτικής άσκησης ◆ Αναγνωρίζει τη σχέση της πρακτικής άσκησης με τα υπόλοιπα μαθήματα του προγράμματος σπουδών του ◆ Εντοπίζει τα βασικά στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος που διαμορφώνουν την άσκηση επαγγελματικού έργου ◆ Επικεντρώνει στις βασικές προϋποθέσεις άσκησης έργου με αναφορά τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας ◆ Προσδιορίζει τρόπους συγκέντρωσης πληροφοριών για τον εξυπηρετούμενο ◆ Περιγράφει τρόπους συνεργασίας με άλλους επαγγελματίες του εργασιακού πλαισίου για την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών	1. 1 Έννοια, Αντικείμενο και σκοποί της Πρακτικής Άσκησης. 1.2 Η παροχή υπηρεσιών στον άνθρωπο στα διάφορα στάδια εξέλιξής του 1.3 Στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος 1.4 Στοιχεία επαγγελματικής δεοντολογίας 1.5 Τρόποι συγκέντρωσης και καταγραφής πληροφοριών. Μελέτη αρχείων και εγγράφων	α. καταιγισμός ιδεών β. Συζήτηση γ. Διαφάνειες δ. Εργασία σε υποομάδες ε. Χρήση πίνακα στ. slides	Ανάθεση μικρών εργασιών σε υποομάδες της σχολικής τάξης με τη μορφή project	**7**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Παρατηρήσει και να παρουσιάσει τη δομή του εργασιακού πλαισίου που επισκέπτεται (διοικητική υπόσταση, νομική μορφή, οργανόγραμμα κ.α) ♦ Διερευνήσει τα στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος που διαμορφώνουν την άσκηση του επαγγελματικού έργου ♦ Εντοπίσει τα αντικείμενα απασχόλησης των διαφόρων εργαζομένων στο συγκεκριμένο εργασιακό πλαίσιο	1.6 Πραγματοποίηση επίσκεψης όλης της ομάδας σε βρεφονηπιακό σταθμό	Προετοιμασία των επισκέψεων σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και μετά από τις σχετικές άδειες Προετοιμασία του περιεχομένου της παρουσίασης και των αξόνων της συνέντευξης σε συνεργασία με τους μαθητές	Οι μαθητές **πριν** από την επίσκεψη: o Εμπλέκονται στη προετοιμασία για την πραγματοποίησης της o Ετοιμάζουν άξονες/ερωτήσεις για την συνέντευξη και τη δομή της παρουσίασης από τον υπεύθυνο του πλαισίου που επισκέπτονται	7
♦ Προσδιορίσει και να καταγράψει υλικά, μέσα και μεθόδους που χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες που εργάζονται με βρέφη και νήπια ♦ Παρουσιάζει τη δομή και τα στοιχεία από τα οποία αποτελούνται τα ημερήσια προγράμματα των σταθμών ♦ Διακρίνει την παιδαγωγική διάσταση σε αυτά τα προγράμματα ♦ Αναφέρει τα είδη φροντίδας που παρέχονται στο βρέφος και νήπιο	1.7. Πραγματοποίηση επίσκεψης όλης της ομάδας σε παιδικό σταθμό	Παροχή στους μαθητές φύλλου που θα αναφέρεται στον τρόπο προετοιμασίας των *εκθέσεων επισκέψεων* το οποίο και θα ακολουθήσουν για τη σύνταξη των ατομικών ή ομαδικών εργασιών τους Αξιολόγηση της επίσκεψης στην οποία θα δίδεται έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων παρατήρησης, κριτικής επεξεργασίας της πληροφορίας κ.α	Οι μαθητές **κατά τη διάρκεια** της επίσκεψης: o Συμμετέχουν ενεργά στην παρουσίαση (κάνουν διευκρινιστικές ερωτήσεις, ζητούν παραπάνω πληροφορίες, συγκεντρώνουν πληροφοριακό υλικό κ.α) o Καταγράφουν τα στοιχεία που τους παρουσιάζονται o Παρατηρούν με προσοχή Οι μαθητές **μετά** από την επίσκεψη: o Συμμετέχουν σε	7

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Καταγράψει τα μέτρα/μέσα υγιεινής και προφύλαξης των σταθμών ♦ Αξιολογήσει το κλίμα/ ατμόσφαιρα στο σταθμό για τους εργαζόμενους και εξυπηρετούμενους ♦ Αναλύει τρόπους/μέσα που επιτυγχάνεται η συνεργασία των εργαζομένων μεταξύ τους, με τα εξυπηρετούμενα βρέφη/παιδιά και με τους γονείς			αξιολογική ομαδική συζήτηση σχετικά με την επίσκεψη με την ευθύνη του/της εκπαιδευτικού στην τάξη ο Ετοιμάζουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες σχετικά με την παρουσίαση του εργασιακού πλαισίου που επισκέφτηκαν, βάση της δομής που τους έχει προτείνει ο/η εκπαιδευτικός	
♦ Αξιολογήσει την εμπειρία που απέκτησε μέχρι τώρα από τις επισκέψεις στους σταθμούς	1.8 Αξιολόγηση των επισκέψεων 1.9 Παρουσίαση των εργασιών των μαθητών	Συζήτηση Οργανογράμματα υπηρεσιών	Εργασία σε υποομάδες Ατομικά φύλλα άσκησης	
♦ Αναλύσει και περιγράψει με ακρίβεια τα αντικείμενα απασχόλησης του κάθε επαγγελματία ♦ Προσδιορίσει τα αντικείμενα του δικού του ρόλου στους βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης ♦ Διερευνήσει πιθανές δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει στην άσκηση του ρόλου του	1.10 Ο ρόλος της ειδικότητας στους βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς 1.11 Συνεργασία με άλλες ειδικότητες	Περιγραφές θέσεων εργασίας Χρήση και παρουσίαση υλικού από τις *εκθέσεις παρουσίασης* που έχουν ετοιμάσει οι μαθητές για τις επισκέψεις που πραγματοποίησαν	Οργάνωση ατομικών σχεδίων επαγγελματικού έργου (tasks) που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά την τοποθέτηση του/της μαθητή/τριας σε αντίστοιχα με τις επισκέψεις πλαίσια πρακτικής άσκησης	7

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Εντοπίσει σημεία στα οποία χρειάζεται να επικεντρωθεί και να συγκεντρώσει πληροφορίες πριν τη τοποθέτησή του ♦ Κατανοήσει το ρόλο προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών σχολικής ηλικίας ♦ Περιγράφει τη δομή και του τρόπου οργάνωσης των υπηρεσιών/ προγραμμάτων ♦ Διερευνήσει τα στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος που διαμορφώνουν την άσκηση του επαγγελματικού έργου ♦ Εντοπίσει τα αντικείμενα απασχόλησης των διαφόρων εργαζομένων στο συγκεκριμένο εργασιακό πλαίσιο ♦ Προσδιορίσει και να καταγράψει υλικοτεχνική υποδομή,υλικά, μέσα και μεθόδους που χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά, εφήβους ή ενήλικες	1.12 Πραγματοποίηση επίσκεψης όλης της ομάδας σε πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης παιδών/ εφήβων (π.χ προγράμματα ημερήσιων δημοτικών, πολιτιστικά προγράμματα και κέντρα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, παιδότοπους, πολυδύναμα κέντρα απασχόλησης κ.α)	Προετοιμασία των επισκέψεων σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και μετά από τις σχετικές άδειες Προετοιμασία του περιεχομένου της παρουσίασης και των αξόνων της συνέντευξης σε συνεργασία με τους μαθητές Παροχή στους μαθητές φύλλου που θα αναφέρεται στον τρόπο προετοιμασίας των *εκθέσεων επισκέψεων* το οποίο και θα ακολουθήσουν για τη σύνταξη των ατομικών ή ομαδικών εργασιών τους	Οι μαθητές **πριν** από την επίσκεψη: o Εμπλέκονται στη προετοιμασία για την πραγματοποίησης της o Ετοιμάζουν άξονες/ερωτήσεις για την συνέντευξη και τη δομή της παρουσίασης από τον υπεύθυνο του πλαισίου που επισκέπτονται Οι μαθητές **κατά τη διάρκεια** της επίσκεψης: o Συμμετέχουν ενεργά στην παρουσίαση (κάνουν διευκρινιστικές ερωτήσεις, ζητούν παραπάνω πληροφορίες, συγκεντρώνουν πληροφοριακό υλικό κ.α) o Καταγράφουν τα στοιχεία που τους παρουσιάζονται o Παρατηρούν με προσοχή	7
♦ Διακρίνει τις διαφορετικές ανάγκες του ατόμου ανάλογα με τα στάδια ηλικιακής και ψυχοκοινωνικής εξέλιξης	1.13 Πραγματοποίηση επίσκεψης όλης της ομάδας σε υπηρεσία ανοικτής περίθαλψης, που ασχολείται με την παροχή φροντίδας σε	Αξιολόγηση της επίσκεψης στην οποία θα δίδεται έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων παρατήρησης, κριτικής επεξεργασίας της		7

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Διακρίνει την παιδαγωγική και ψυχοκοινωνική διάσταση στην άσκηση του επαγγελματικού ρόλου ♦ Προσδιορίζει με σχετική ακρίβεια τις επαγγελματικές δεξιότητες που χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες στην άσκηση του έργου τους ♦ Καταγράψει τα μέτρα/μέσα υγιεινής και προφύλαξης στους χώρους επίσκεψης ♦ Αξιολογήσει το κλίμα/ ατμόσφαιρα στην υπηρεσία για τους εργαζόμενους και εξυπηρετούμενους ♦ Αναλύει τρόπους/μέσα που επιτυγχάνεται η συνεργασία των εργαζομένων μεταξύ τους, με τα εξυπηρετούμενα άτομα και τις οικογένειές τους	ενήλικες (π.χ ΚΑΠΗ, Συμβουλευτικός Σταθμός, Κέντρο Ημέρας, Δ/ση Κοινωνικής Πρόνοιας, Υπηρεσίες πληροφόρησης και στήριξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κ.α)	πληροφορίας, σταδιακά προσδιορισμός του επαγγελματικού ρόλου του/της μαθητή/τριας κατά τη διάρκεια της πρακτικής κ.α	Οι μαθητές **μετά** από την επίσκεψη: ο Συμμετέχουν σε αξιολογική ομαδική συζήτηση σχετικά με την επίσκεψη με την ευθύνη του/της εκπαιδευτικού στην τάξη Ετοιμάζουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες σχετικά με την παρουσίαση του εργασιακού πλαισίου που επισκέφτηκαν, βάση της δομής που τους έχει προτείνει ο/η εκπαιδευτικός	
♦ Αξιολογήσει την εμπειρία που απέκτησε μέχρι τώρα από τις επισκέψεις του/της ♦ Αναλύσει και περιγράψει με ακρίβεια τα αντικείμενα απασχόλησης του κάθε επαγγελματία στις υπηρεσίες που επισκέφτηκε	1.14 Αξιολόγηση των επισκέψεων 1.15 Παρουσίαση των εργασιών των μαθητών 1.16 Ο ρόλος της ειδικότητας στους βρεφονηπιακούς και	Συζήτηση Οργανογράμματα υπηρεσιών Περιγραφές θέσεων εργασίας Χρήση και παρουσίαση υλικού από τις *εκθέσεις*	Εργασία σε υποομάδες Ατομικά φύλλα άσκησης Οργάνωση ατομικών σχεδίων επαγγελματικού έργου (tasks) που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά την τοποθέτηση του/της μαθητή/τριας σε	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Προσδιορίσει τα αντικείμενα του δικού του/της ρόλου στα συγκεκριμένα εργασιακά πλαίσια ♦ Διερευνήσει πιθανές δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει στην άσκηση του ρόλου του/της ♦ Εντοπίσει σημεία στα οποία χρειάζεται να επικεντρωθεί και να συγκεντρώσει πληροφορίες πριν τη τοποθέτησή του/της ♦ Περιγράφει τις υποχρεώσεις του/της κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πρακτικής άσκησης ♦ Αναφέρει και να κατανοεί τη χρήση και το περιεχόμενο του ημερολογίου πρακτικής άσκησης και των συναντήσεων εποπτείας	παιδικούς σταθμούς 1.17 Συνεργασία με άλλες ειδικότητες 1.18 Προετοιμασία για την τοποθέτηση σε εργασιακά πλαίσια 1.19 Παροχή οδηγιών σχετικά με τη διατήρηση ημερολογίου πρακτικής άσκησης με συγκεκριμένη δομή 1.20 Παρουσίαση της έννοιας και του ρόλου της συνεργασίας με τους επαγγελματίες στο πλαίσιο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης καθώς και του ρόλου του καθηγητή /επόπτη πρακτικής άσκησης.	*παρουσίασης* που έχουν ετοιμάσει οι μαθητές για τις επισκέψεις που πραγματοποίησαν Χρήση διαφανειών για την παροχή οδηγιών που θα περιλαμβάνουν τα παρακάτω: Η ομάδα των μαθητών χωρίζεται σε δύο υποομάδες. Η μία υποομάδα προετοιμάζεται να τοποθετηθεί σε πρώτη φάση σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς (ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών και τα προσφερόμενα πλαίσια πρακτικής άσκησης και αυτή η ομάδα μπορεί να σπάσει σε μικρότερες υποομάδες των3- 4 μελών). Η δεύτερη υπομάδα προετοιμάζεται να	αντίστοιχα με τις επισκέψεις πλαίσια πρακτικής άσκησης Οργάνωση υποομάδων πρακτικής άσκησης και συζήτηση γύρω από τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύσταση των υποομάδων Ασκήσεις βιωματικές γύρω από τις προσδοκίες και τους φόβους των μαθητών κατά την υλοποίηση της πρακτικής Συζήτηση σε ζευγάρια γύρω από τους προσωπικούς και επαγγελματικούς στόχους κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της άσκησης από τους μαθητές Ατομικά φύλλα συμπλήρωσης σχετικά με	**7**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Ασκηθεί στη οργάνωση του χρόνου και στον ορισμό στόχων ♦ Αναπτύξει δεξιότητες συνεργασίας με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και τους καθηγητές του/της ♦ Καλλιεργεί κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και τους καθηγητές του/της ♦ Εντοπίσει τα σημεία- κλειδιά που οφείλει να προσέχει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πρακτικής άσκησης	1.21 Έννοια, περιεχόμενο και στόχοι των συναντήσεων των υποομάδων με τον εκπαιδευτικό (συναντήσεις εποπτείας) και πως αυτές μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση του επαγγελματικού ρόλου και στην ανάπτυξη και άσκηση επαγγελματικών δεξιοτήτων 1.22 Παρουσίαση των πλαισίων που έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση της πρακτικής τα οποία δεν είναι απαραίτητα να είναι τα ίδια με αυτά στα οποία πραγματοποιήθηκαν οι επισκέψεις ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους μαθητές να γνωρίσουν όσο το δυνατόν περισσότερες υπηρεσίες.	τοποθετηθεί σε πρώτη φάση σε υπηρεσίες που ασχολούνται με την παροχή βοήθειας και φροντίδας σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας - έφηβοι, ενήλικες, ηλικιωμένοι- (ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών και τα προσφερόμενα πλαίσια πρακτικής άσκησης και αυτή η ομάδα μπορεί να σπάσει σε μικρότερες υποομάδες των3- 4 μελών). Στη συνέχεια και μετά από την τοποθέτηση των μαθητών σύμφωνα με τα παραπάνω για **7** εβδομάδες στα συγκεκριμένα εργασιακά πλαίσια θα γίνει αντιστροφή των δύο υποομάδων. Ετσι όσοι είχαν αρχικά τοποθετηθεί σε πρώτη φάση σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, στη συνέχεια στη δεύτερη φάση θα τοποθετηθούν σε υπηρεσίες που ασχολούνται με την	τις προσδοκίες των μαθητών για τις συναντήσεις εποπτείας Άσκηση στη χρήση και συμπλήρωση του ημερολογίου πρακτικής άσκησης Παίξιμο ρόλων σχετικά με την τοποθέτηση σε εργασιακό πλαίσιο	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
	1.23 Παροχή πρακτικών οδηγιών που σχετίζονται με τα πλαίσια που έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση της πρακτικής.	παροχή βοήθειας και φροντίδας σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας - έφηβοι, ενήλικες, ηλικιωμένοι-. Η δεύτερη φάση της τοποθέτησης είναι για **7** εβδομάδες Η κάθε υποομάδα την ημέρα πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης αφιερώνει **5** ώρες από τις 7-βάσει του ωρολογίου προγράμματος- στην **εκτέλεση συγκεκριμένου έργου** στο πλαίσιο πρακτικής, ενώ οι **2** ώρες εβδομαδιαία αφιερώνονται στις **συναντήσεις εποπτείας** με την/τον καθηγητή υπεύθυνο πρακτικής άσκησης είτε στο χώρο πρακτικής άσκησης είτε στην τάξη (αν η κάθε υποομάδα έχει σπάσει σε μικρότερες ομάδες).		

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
		Κάθε υποομάδα συναντάται με ένα από τους δύο καθηγητές που έχουν αναλάβει το εργαστηριακό μάθημα. Και σε αυτή την περίπτωση όταν θα γίνει η αντιστροφή των δύο υποομάδων στα πλαίσια πρακτικής μπορεί/ η όχι να αντιστραφούν και οι επόπτες ανάλογα με την εκτίμηση τωνκαθηγητών-υπεύθυνων πρακτικής άσκησης Για τα παραπάνω ενημερώνονται οι μαθητές και ενεργοποιούνται ώστε να συμμετέχουν δυναμικά στην εξέλιξη της πρακτικής άσκησης		

Μέρος Β: ***Άσκηση Επαγγελματικών Δεξιοτήτων-: Τοποθέτηση σε πλαίσιο Πρακτικής Άσκησης: Συμμετοχική Παρατήρηση, Shadowing και σταδιακή εποπτευόμενη εμπλοκή στη Παραγωγή Συγκεκριμένου Επαγγελματικού Έργου***

Γενική Παρατήρηση/ Οδηγία: Η τοποθέτηση σε πλαίσιο υλοποίησης πρακτικής άσκησης ακολουθεί δύο εξελικτικές φάσεις:

α) αυτή κατά την οποία ο/η μαθητής/τρια ενεργά και συμμετοχικά παρατηρεί και αναλαμβάνει απλούς επαγγελματικούς στόχους και ασκείται σε προτογενείς επαγγελματικές δεξιότητες πάντα με την καθοδήγηση, τις ακριβείς οδηγίες και την εποπτεία του επαγγελματία που εργάζεται στο χώρο και έχει αναλάβει αυτό το ρόλο για τους μαθητές σε συνεργασία πάντα με τον/την υπεύθυνο καθηγητή/τρια. Η διάρκεια αυτής της φάσης είναι περίπου 3 εβδομάδες . Κάθε εβδομάδα πραγματοποιούνται 5 ώρες στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης και 2 ώρες στη συνάντηση εποπτείας και ανατροφοδότησης,

β) αυτή κατά την οποία ο/η μαθητής/τρια σταδιακά εμπλέκεται στην άσκηση πιο πολύπλοκων δεξιοτήτων και την παραγωγή ολοκληρωμένου έργου το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη βοήθεια, την καθοδήγηση, τις ακριβείς οδηγίες και την εποπτεία του επαγγελματία που εργάζεται στο χώρο και έχει αναλάβει αυτό το ρόλο για τους μαθητές σε συνεργασία πάντα με τον/την υπεύθυνο καθηγητή/τρια. Η διάρκεια αυτής της φάσης είναι περίπου 7 εβδομάδες . Κάθε εβδομάδα πραγματοποιούνται 5 ώρες στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης και 2 ώρες στη συνάντηση εποπτείας και ανατροφοδότησης,

Στη συνέχεια οι δύο υποομάδες αλλάζουν πλαίσια πρακτικής άσκησης και ακολουθούνται εκ νέου οι προαναφερόμενες εξελικτικές φάσεις για τα νέα πλαίσια.

Τα παραπάνω ισχύουν και για τις δύο υποομάδες μαθητών για τα οποία πρέπει να προετοιμαστούν κατάλληλα τόσο οι μαθητές όσο και οι εργαζόμενοι στα πλαίσια που έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι δύο προαναφερόμενες φάσεις υλοποίησης και ο εκπαιδευτικός προσαρμόζει τις οδηγίες του αναλυτικού ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των πλαισίων που έχει επιλέξει για την πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης θεωρώντας απαραίτητο ο κάθε μαθητής να τοποθετηθεί σε δύο εργασιακά πλαίσια διαφορετικά μεταξύ τους ως προς το είδος των παρεχομένων υπηρεσιών και την ηλικιακή ομάδα την οποία καλύπτουν.

1. Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Περιγράφει την υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή και την καταλληλότητά της για τους εξυπηρετούμενους και τους εργαζόμενους στο σταθμό ♦ Συνθέτει το οργανόγραμμα/δομή της υπηρεσίας ♦ Περιγράφει τα επαγγελματικά καθήκοντα των εργαζομένων ανάλογα με τη θέση που έχουν στο σταθμό ♦ Παρουσιάζει το πρόγραμμα απασχόλησης που ακολουθεί ο σταθμός ♦ Αξιολογεί τη σημασία του ολοκληρωμένου προγράμματος για την αποτελεσματική φύλαξη, φροντίδα και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του βρέφους και του νηπίου	Τοποθέτηση σε βρεφονηπιακό σταθμό και παρακολούθηση του ημερήσιου προγράμματός του Συνεργασία του/της μαθητή/τριας με άλλα μέλη της ομάδας του, τους επαγγελματίες του χώρου, τον υπεύθυνο καθηγητή του και τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό	Παρατήρηση από απόσταση των χώρων, του προσωπικού, των παιδιών, των δραστηριοτήτων κ.α Συμμετοχική παρατήρηση στο χώρο και στην υλοποίηση δραστηριοτήτων (π.χ φαγητό, άλλαγμα, απασχόληση, παίξιμο στην αυλή κ.α) Shadowing: στενή παρακολούθηση ενός επαγγελματία/ εργαζομένου στο σταθμό και καταγραφή των ειδικών επαγγελματικών καθηκόντων του ♦ Καταγραφή σε φύλλο παρατηρήσεων στοιχείων όπως: αριθμός παιδιών, παιδαγωγών, σχετική αναλογία, χώρων, είδη και	Συμπλήρωση ημερολογίου πρακτικής άσκησης Σύνταξη ατομικών εκθέσεων στις οποίες θα παρουσιάζονται αναλυτικά τα είδη δραστηριοτήτων, οι στόχοι, τα αποτελέσματα και ο ρόλος του ίδιου του μαθητή στην υλοποίηση των καταγεγραμμένων. Παρακολούθηση των μαθητών κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων. Πολλές από τις παρατηρήσεις του καθηγητή επόπτη και του υπεύθυνου επαγγελματία από την πλευρά του φορέα μπορούν να αποτελέσουν ερέθισμα για συζήτηση στις συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης	**3 εβδ.(15** ώρες πρακτικής και **6** ώρες συναντήσεις εποπτείας)

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Καταγράφει το χρησιμοποιούμενο ψυχοπαιδαγωγικό υλικό ♦ Περιγράφει κριτικά τις δραστηριότητες του βρέφους και του νηπίου είτε εξατομικευμένα είτε ως ομάδα ♦ Έλθει σε πρώτη επαφή με το χρησιμοποιούμενο ψυχοπαιδαγωγικό υλικό ♦ Κινείται με άνεση στους χώρους του σταθμού ♦ Αναγνωρίζει και να καταγράφει τα μέτρα υγιεινής και ασφαλειας του σταθμου ♦ Εντοπίζει τους κινδύνους που προέρχονται από ένα ακατάλληλο κτίριο ή υλικό που δεν τηρεί τις προδιαγραφές ασφάλειας γι' αυτή την ηλικία ♦ Καλλιεργεί δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας με τους άλλους εργαζόμενους, τα παιδιά και τους γονείς		χρησεις των κυριων και βοηθητικών χώρων, είδη χρησιμοποιούμενου ψυχοπαιδαγωγικού υλικού, μέτρα ασφάλειας κ.α Εποπτεία των χώρων δημιουργικής απασχόλησης ή ανάπαυσης παιδιών με την καθοδήγηση άλλου επαγγελματία Συζήτηση με τους επαγγελματίες του χώρου σχετικα με την υλοποιηση του έργου τους Ενεργή εξατομικευμένη παρατήρηση της συμπεριφοράς βρεφών και νηπίων για τον εντοπισμό ιδιαιτεροτήτων στη προσωπικότητα και τη συμπεριφορά τους	Συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης στις οποίες οι μαθητές σε ομάδα παρουσιάζουν τις εμπειρίες τους, τις δυσκολίες και τα προβλήματα στην εξέλιξη του έργου τους, θέτουν μελλοντικούς βραχυπρόθεσμους επαγγελματικούς στόχους, υποστηρίζονται στην καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων που πρέπει να χρησιμοποιησουν για την παραγωγή συγκεκριμένου έργου, παίρνουν κατευθύνσεις υλοποίησης κ.α	
♦ Εφαρμόζει οδηγίες σχετικά με την οργάνωση και υλοποίηση δραστηριοτήτων δημιουργικής απασχόλησης κατάλληλες για βρέφη και νήπια	Τοποθέτηση σε βρεφονηπιακό σταθμό και παρακολούθηση του ημερήσιου προγράμματός του	Συνεργασία με διαφορετικές ειδικότητες επαγγελματιών που απασχολούνται στο χώρο για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου	Συμπλήρωση ημερολογίου πρακτικής άσκησης Σύνταξη ατομικών εκθέσεων στις οποίες θα παρουσιάζονται αναλυτικά	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Συνυλοποιεί έχοντας συγκεκριμένους στόχους δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης ♦ Ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στους στόχους που έχουν τεθεί ♦ Εντοπίζει λάθη στους χειρισμούς και στα βήματα υλοποίησης ♦ Προετοιμάζει υλικά και μέσα για την εφαρμογή δραστηριοτήτων ♦ Συμμετέχει στη διατήρηση της τάξης και της καθαριότητας του χώρου ♦ Παρέχει βοήθεια στη πρωτοβάθμια παροχή φροντίδας βρεφών και νηπίων (προσωπική υγιεινή, τάισμα, ντύσιμο κ.α) ♦ Ακολουθεί οδηγίες για την παροχή πρώτων βοηθειών σε περιπτώσεις ανάγκης ♦ Στηρίζει και να εμψυχώνει τα βρέφη και νήπια στην καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης, επικοινωνίας, συνεργασίας κ.α	Συνεργασία του/της μαθητή/τριας με άλλα μέλη της ομάδας του, τους επαγγελματίες του χώρου, τον υπεύθυνο καθηγητή του και τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό	Ανάπτυξη σχέση *μέντορα-μαθητή* με έναν από το επιστημονικό προσωπικό του χώρου προκειμένου να ακολουθεί στη συνέχεια συγκεκριμένες οδηγίες και να τίθενται συγκεκριμένα καθήκοντα στην υλοποίηση Ενεργή Εποπτεία των χώρων δημιουργικής απασχόλησης, φροντίδας ή ανάπαυσης των παιδιών με την καθοδήγηση άλλου επαγγελματία Συμμετοχή με καθοδήγηση στην πραγματοποίηση συγκεκριμένων επαγγελματικών έργων όπως: α. Διατήρηση της τάξης και της καθαριότητας του χώρου β. παροχή πρώτων βοηθειών γ. Προετοιμασία υλικών και μέσων για την	τα είδη δραστηριοτήτων, οι στόχοι, τα αποτελέσματα και ο ρόλος του ίδιου του μαθητή στην υλοποίηση των καταγεγραμμένων. Παρακολούθηση των μαθητών κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων. Πολλές από τις παρατηρήσεις του καθηγητή επόπτη και του υπεύθυνου επαγγελματία από την πλευρά του φορέα μπορούν να αποτελέσουν ερέθισμα για συζήτηση στις συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης Συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης στις οποίες οι μαθητές σε ομάδα παρουσιάζουν τις εμπειρίες τους, τις δυσκολίες και τα προβλήματα στην εξέλιξη του έργου τους, θέτουν μελλοντικούς βραχυπρόθεσμους	**7 εβδ.(35** ώρες πρακτικής και **14** ωρες συναντήσεις εποπτείας

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Αντιμετωπίζει εξατομικευμένα τα εξυπηρετούμενα παιδιά ♦ Εντοπίζει εξατομικευμένα αδυναμίες ♦ θέτει εξατομικευμένες προτεραιότητες εκπαίδευσης και ανάπτυξης ♦ Αναπτύσσει ευελιξία στο χειρισμό των υλικών και της υποδομής που διατίθεται για την υλοποίηση δραστηριοτήτων ♦ Θέτει στόχους που αφορούν τη βελτίωση και εξέλιξή του ως επαγγελματία		εφαρμογή συγκεκριμένων δραστηριοτήτων δ. Τάισμα παιδιών ε. Ατομική υγιεινή στ. Ντύσιμο ζ. Χρήση εργαλείων και μέσων (π.χ βιβλία, κασετόφωνο, video, μουσικά όργανα, κήπο, κατασκευές, τη γωνιά του μικρού μαγαζιού κ.α) για συγκεκριμένους ψυχοπαιδαγωγικούς στόχους κ.α	επαγγελματικούς στόχους, υποστηρίζονται στην καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων που πρέπει να χρησιμοποιήσουν για την παραγωγή συγκεκριμένου έργου, παίρνουν κατευθύνσεις υλοποίησης κ.α	

2. *Υπηρεσίες που Ασχολούνται με την Παροχή Στήριξης, Βοήθειας και Πρωτογενούς Φροντίδας σε εφήβους, ενηλίκους, ηλικιωμένους*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ◆ Περιγράφει την υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή και την καταλληλότητά της για τους εξυπηρετούμενους και τους εργαζόμενους	Τοποθέτηση σε Υπηρεσίες που Ασχολούνται με την Παροχή Στήριξης, Βοήθειας και Πρωτογενούς Φροντίδας σε εφήβους, ενηλίκους, ηλικιωμένους και	Παρατήρηση από απόσταση των χώρων, του προσωπικού, των άμεσα εξυπηρετούμενων, των δραστηριοτήτων, των επισκεπτών κ.α	Συμπλήρωση ημερολογίου πρακτικής άσκησης Σύνταξη ατομικών εκθέσεων στις οποίες θα παρουσιάζονται αναλυτικά τα είδη δραστηριοτήτων,	
◆ Συνθέτει το οργανόγραμμα/δομή της υπηρεσίας ◆ Περιγράφει τα επαγγελματικά καθήκοντα των εργαζομένων ανάλογα με τη θέση που έχουν στην υπηρεσία και το συγκεκριμένο πρόγραμμα ◆ Παρουσιάζει το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες που υλοποιεί η υπηρεσία ◆ Αξιολογεί τη σημασία του ολοκληρωμένου προγράμματος για την αποτελεσματική φύλαξη, φροντίδα , ψυχοκοινωνική εξέλιξη και κοινωνική ένταξη του εξυπηρετούμενου πληθυσμού ◆ Καταγράφει τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία, μέσα και ειδικό εξοπλισμό που διαθέτει η υπηρεσία	παρακολούθηση του ημερήσιου προγράμματός τους Συνεργασία του/της μαθητή/τριας με άλλα μέλη της ομάδας του, τους επαγγελματίες του χώρου, τον υπεύθυνο καθηγητή του και τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό	Συμμετοχική παρατήρηση στο χώρο και στην υλοποίηση δραστηριοτήτων (π.χ φαγητό, άλλαγμα, δημιουργική απασχόληση, ατομική υγειινή κ.α) Shadowing: στενή παρακολούθηση ενός επαγγελματία/ εργαζομένου στο σταθμό και καταγραφή των ειδικών επαγγελματικών καθηκόντων του ◆ Καταγραφή σε φύλλο παρατηρήσεων στοιχείων όπως: αριθμός εξυπηρετούμενων την ημέρα, σταθερότητα αυτού του αριθμού, αριθμός επιστημονικού και	οι στόχοι, τα αποτελέσματα και ο ρόλος του ίδιου του μαθητή στην υλοποίηση των καταγεγραμμένων. Παρακολούθηση των μαθητών κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων. Πολλές από τις παρατηρήσεις του καθηγητή επόπτη και του υπεύθυνου επαγγελματία από την πλευρά του φορέα μπορούν να αποτελέσουν ερέθισμα για συζήτηση στις συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης Συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης στις οποίες οι μαθητές σε	**3 εβδ.(15** ώρες **πρακτικής** και **6** ώρες **συναντήσεις εποπτείας)**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Περιγράφει κριτικά τις δραστηριότητες του εξυπηρετούμενου πληθυσμού είτε εξατομικευμένα είτε ως ομάδα ♦ Έλθει σε πρώτη επαφή με τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία, μέσα και ειδικό εξοπλισμό που διαθέτει η υπηρεσία ♦ Κινείται με άνεση στους χώρους της υπηρεσίας ♦ Αναγνωρίζει και να καταγράφει τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας της υπηρεσίας ♦ Εντοπίζει τους κινδύνους που προέρχονται από ένα ακατάλληλο κτίριο ή υλικό που δεν τηρεί τις προδιαγραφές ασφάλειας για τις ηλικίες που εξυπηρετεί ♦ Καλλιεργεί δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας με τους άλλους εργαζόμενους, τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό και τις οικογένειές τους		βοηθητικού προσωπικού, σχετική αναλογία, χώρων, είδη και χρήσεις των κυρίων και βοηθητικών χώρων, είδη χρησιμοποιούμενου ψυχοπαιδαγωγικού υλικού, ύπαρξη ή όχι ειδικού εξοπλισμού, μέτρα ασφάλειας κ.α Εποπτεία των χώρων δημιουργικής απασχόλησης ή παροχής φροντίδας με την καθοδήγηση άλλου επαγγελματία Συζήτηση με τους επαγγελματίες του χώρου σχετικά με την υλοποίηση του έργου τους Ενεργή εξατομικευμένη παρατήρηση της συμπεριφοράς εξυπηρετούμενων για τον εντοπισμό ιδιαιτεροτήτων στη προσωπικότητα και τη συμπεριφορά τους	ομάδα παρουσιάζουν τις εμπειρίες τους, τις δυσκολίες και τα προβλήματα στην εξέλιξη του έργου τους, θέτουν μελλοντικούς βραχυπρόθεσμους επαγγελματικούς στόχους, υποστηρίζονται στην καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων που πρέπει να χρησιμοποιήσουν για την παραγωγή συγκεκριμένου έργου, παίρνουν κατευθύνσεις υλοποίησης κ.α	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Εφαρμόζει οδηγίες σχετικά με την οργάνωση και υλοποίηση δραστηριοτήτων δημιουργικής απασχόλησης κατάλληλες για την ηλικία που απευθύνονται ♦ Συνυλοποιεί έχοντας συγκεκριμένους στόχους δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης ♦ Ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στους στόχους που έχουν τεθεί ♦ Εντοπίζει λάθη στους χειρισμούς και στα βήματα υλοποίησης ♦ Προετοιμάζει υλικά και μέσα για την εφαρμογή δραστηριοτήτων ♦ Συμμετέχει στη διατήρηση της τάξης και της καθαριότητας του χώρου ♦ Παρέχει βοήθεια στη πρωτοβάθμια παροχή φροντίδας των εξυπηρετούμενων (προσωπική υγιεινή, τάισμα, ντύσιμο κ.α) όπου το πλαίσιο το απαιτεί	Τοποθέτηση σε Υπηρεσίες που Ασχολούνται με την Παροχή Στήριξης, Βοήθειας και Πρωτογενούς Φροντίδας σε εφήβους, ενηλίκους, ηλικιωμένους και παρακολούθηση του ημερήσιου προγράμματός τους Συνεργασία του/της μαθητή/τριας με άλλα μέλη της ομάδας του, τους επαγγελματίες του χώρου, τον υπεύθυνο καθηγητή του και τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό	Συνεργασία με διαφορετικές ειδικότητες επαγγελματιών που απασχολούνται στο χώρο για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου Ανάπτυξη σχέση *μέντορα-μαθητή* με έναν από το επιστημονικό προσωπικό του χώρου προκειμένου να ακολουθεί στη συνέχεια συγκεκριμένες οδηγίες και να τίθενται συγκεκριμένα καθήκοντα στην υλοποίηση Ενεργή Εποπτεία των χώρων δημιουργικής απασχόλησης, φροντίδας, ανάπαυσης ή όποιων άλλων εξειδικευμένων χώρων διαθέτει η υπηρεσία με την καθοδήγηση άλλου επαγγελματία Συμμετοχή με καθοδήγηση στην	Συμπλήρωση ημερολογίου πρακτικής άσκησης Σύνταξη ατομικών εκθέσεων στις οποίες θα παρουσιάζονται αναλυτικά τα είδη δραστηριοτήτων, οι στόχοι, τα αποτελέσματα και ο ρόλος του ίδιου του μαθητή στην υλοποίηση των καταγεγραμμένων. Παρακολούθηση των μαθητών κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων. Πολλές από τις παρατηρήσεις του καθηγητή επόπτη και του υπεύθυνου επαγγελματία από την πλευρά του φορέα μπορούν να αποτελέσουν ερέθισμα για συζήτηση στις συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης Συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης στις	**7 εβδ.(35** ώρες πρακτικής **και 14** ώρες συναντήσεις εποπτείας)

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Ακολουθεί οδηγίες για την παροχή πρώτων βοηθειών σε περιπτώσεις ανάγκης ♦ Στηρίζει και να εμψυχώνει τους εξυπηρετούμενους στην καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης, επικοινωνίας, συνεργασίας, ενεργοποίησης, κοινωνικής προσαρμογής κ.α ♦ Αντιμετωπίζει εξατομικευμένα τον κάθε εξυπηρετούμενο ♦ Εντοπίζει εξατομικευμένα αδυναμίες ♦ θέτει εξατομικευμένες προτεραιότητες εκπαίδευσης και ανάπτυξης ♦ Αναπτύςσει ευελιξία στο χειρισμό των υλικών και της υποδομής που διατίθεται για την υλοποίηση δραστηριοτήτων ♦ Θέτει στόχους που αφορούν τη βελτίωση και εξέλιξή του ως επαγγελματία		πραγματοποίηση συγκεκριμένων επαγγελματικών έργων όπως: α. Διατήρηση της τάξης και της καθαριότητας του χώρου β. Παροχή πρώτων βοηθειών γ. Προετοιμασία υλικών και μέσων για την εφαρμογή συγκεκριμένων δραστηριοτήτων δ. Τάισμα ε. Ατομική υγιεινή στ. Ντύσιμο ζ. Χρήση εργαλείων, μέσων και ειδικού εξοπλισμού που διαθέτει η υπηρεσία για συγκεκριμένους ψυχοπαιδαγωγικούς στόχους κ.α	οποίες οι μαθητές σε ομάδα παρουσιάζουν τις εμπειρίες τους, τις δυσκολίες και τα προβλήματα στην εξέλιξη του έργου τους, θέτουν μελλοντικούς βραχυπρόθεσμους επαγγελματικούς στόχους, υποστηρίζονται στην καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων που πρέπει να χρησιμοποιήσουν για την παραγωγή συγκεκριμένου έργου, παίρνουν κατευθύνσεις υλοποίησης κ.α	

ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ
Β ΤΑΞΗ 1ος ΚΥΚΛΟΣ
4 ΩΡΕΣ Θ

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Γενικός Σκοπός του Μαθήματος[1]	Το μάθημα της Κοινωνικής Πρόνοιας εισάγει τους μαθητές στις έννοιες αρχές και την δεοντολογία του τομέα της κοινωνικής προστασίας και δίνει το ερέθισμα στο/η μαθητή/τρια αυτής της ηλικίας να διερευνήσει τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα (και ιδιαιτερότητες) που αφορούν το άτομο στα διάφορα στάδια της ηλικιακής και ψυχοκοινωνικής του εξέλιξης. Παράλληλα του/της δίνει την ευκαιρία να εξετάσει το υπάρχον δίκτυο των υπηρεσιών Πρόνοιας στην Ελλάδα και την Ευρώπη σε συνδυασμό με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ατομικές και κοινωνικές ανάγκες αλλά και να αναζητήσει τις ανάγκες και τις μεθόδους βελτίωσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των παρεχομένων υπηρεσιών πρόνοιας.

[1] Οι ενότητες που διαπραγματεύεται το μάθημα έχουν πολλές ιδιαιτερότητες: από τη μια είναι ενδιαφέρον γιατί έχουν άμεση σχέση με τις ιδιαίτερες ανάγκες του ατόμου καθώς μεγαλώνει και εξελίσσεται -γι' αυτό και οι μαθητές μπορούν να ενεργοποιηθούν και να συνδέσουν σχετικά θέματα με προσωπικές τους εμπειρίες- από την άλλη τόσο ο/η συγγραφέας όσο και ο/η διδάσκων/ουσα δεν θα πρέπει να ξεχνούν την ηλικία των μαθητών που απευθύνονται και άρα το είδος των γνώσεων που μπορούν να διαχειριστούν.

Κεφάλαιο 1ο: *Έννοια, Σκοποί και Αρχές της Κοινωνικής Πρόνοιας*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ ορίζει την έννοια της Πρόνοιας και των σκοπών της για τον άνθρωπο ♦ προσδιορίζει τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες στις οποίες καλείται να ανταποκριθεί η πρόνοια σήμερα ♦ αποσαφηνίζει της αρχές που διέπουν την Κοινωνική Πρόνοια και την δεοντολογία άσκησης του έργου της	1.1 Έννοια και σκοποί της Κοινωνικής Πρόνοιας. 1.2 Η άσκηση του προνοιακού έργου – Αρχές & Δεοντολογία	α. καταιγισμός ιδεών β. Συζήτηση γ. Διαφάνειες	Ανάθεση μικρών εργασιών σε υποομάδες της σχολικής τάξης με τη μορφή project	6
♦ κατανοεί την έννοια των κοινωνικών αγαθών ♦ προσδιορίζει τρόπους με τους οποίους η παροχή υπηρεσιών πρόνοιας συνδέεται με τα δικαιώματα του πολίτη	1.3 Σχέση Κοινωνικής Πρόνοιας και Κοινωνικών Αγαθών 1.4. Το Κράτος Πρόνοιας και τα Κοινωνικά Αγαθά 1.5 Κράτος Πρόνοιας και η σύνδεσή του με τα πολιτειακά δικαιώματα	α. καταιγισμός ιδεών β. χρήση διαφανειών γ. χρήση πίνακα δ. διάλεξη ε. συζήτηση	εργασία σε ζευγάρια με φύλλα εργασίας μελέτη περιπτώσεων	4

Κεφάλαιο 2^{ο}: *Ιστορική Εξέλιξη του Θεσμού της Κοινωνικής Πρόνοιας και οι σύγχρονες τάσεις*

♦ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ παρουσιάζει τους κύριους ιστορικούς σταθμούς στην εξέλιξη του θεσμού της Κοινωνικής Πρόνοιας ♦ προσδιορίζει τη μορφή, τους σκοπούς και τις προτεραιότητες της κοινωνικής πρόνοιας διαχρονικά	2.1 Από την Αρχαία Ελλάδα στην εμφάνιση του Χριστιανισμού 2.2 Βυζάντιο-Μεσαίωνας και Τουρκοκρατία 2.3 18^{ος}-20^{ος} αιώνα στην Ελλάδα, και Ευρώπη	α. Διαφάνειες β. Εργασία σε μικρές ομάδες γ. Ανάγνωση μικρών άρθρων δ. Συζήτηση	Test σωστού - λάθους και πολλαπλής επιλογής	5
♦ Σκιαγραφεί τις σύγχρονες τάσεις στον τομέα της πρόνοιας ♦ Ορίζει τις έννοιες και τους στόχους της βελτίωσης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας ♦ Διακρίνει το περιεχόμενο των όρων κοινωνικός σχεδιασμός και κοινωνική πολιτική ♦ Αναφέρει τρόπους με τους οποίους μία υπηρεσία μπορεί να βελτιώνει την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών της	2.4: Τάσεις και προοπτικές τον 21ο αιώνα 2.5: Η έννοια και ο ρόλος της βελτίωσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των παρεχομένων υπηρεσιών 2.6 Η βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας ως προτεραιότητες του κοινωνικού σχεδιασμού και της κοινωνικής πολιτικής 2.7 Σχεδιασμός μίας κοινωνικής πολιτικής ευαίσθητης ως προς τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό	α. Ανάγνωση μικρών άρθρων β. Μελέτη περιπτώσεων γ. Εργασία σε μικρές ομάδες δ. Συζήτηση	Προετοιμασία ατομικών Εργασιών με θέμα τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα Έρευνα πεδίου	5

Κεφάλαιο 3ο: *Ανθρώπινα Δικαιώματα*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ◆ Κατανοεί τις βασικές αρχές και το περιεχόμενο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ◆ Εξηγεί τους λόγους για τους οποίους μιλούμε για διακριτά δικαιώματα του παιδιού ◆ Κατανοεί την σύνδεση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την κοινωνική πολιτική και την Κοινωνική Πρόνοια	3.1 Ανθρώπινα δικαιώματα 3.2 Δικαιώματα του παιδιού	α. Παρουσίαση σχετικών διακηρύξεων και κριτική ανάγνωσή τους β. Υποβολή ερωτήσεων κατανόησης γ. Διάλεξη δ. Χρήση διαφανειών ε. Σύνδεση των θέσεων με παραδείγματα της καθημερινότητας των μαθητών	Ετοιμασία ομαδικών εργασιών με θέμα την ανάλυση των θέσεων των σχετικών διακηρύξεων και παρουσιάσεις στη τάξη Αξιοποίηση σχετικών κειμένων από το παράρτημα του βιβλίου για την ετοιμασία εργασιών	**12**

Κεφάλαιο 4ο: *Δομή, χαρακτηριστικά και λειτουργία Δημοσίων και Ιδιωτικών Φορείς Υπηρεσιών Πρόνοιας στην Ελλάδα*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Αναφέρει τα βασικά γνωρίσματα των Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων Κοινωνικής Πρόνοιας στην Ελλάδα ♦ Προσδιορίζει τους βασικούς σκοπούς και τα αντικείμενα της κάθε υπηρεσίας ♦ Συνθέτει το υπάρχον δίκτυο κοινωνικοπρονοιακών οργανώσεων ♦ Αναλύει τη δομή και τις λειτουργίες του δικτύου ♦ Συνδέει το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την παροχή υπηρεσιών πρόνοια στους πολίτες των τοπικών κοινωνιών ♦ Προσδιορίζει το ρόλο και τη λειτουργία του εθελοντισμού στην παροχή προνοιακών υπηρεσιών.	4.1 Γενικά χαρακτηριστικά 4.2 Νομική υπόσταση Υπηρεσιών Πρόνοιας 4.3 Δημόσιες Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας 4.4 Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας στον Ιδιωτικό Τομέα 4.5 Δομή, αρμοδιότητες και λειτουργίες του Υπουργείου του Τομέα Κοινωνικής Πρόνοιας και των Περιφερειακών Διοικήσεων 4.6 Δομή, αρμοδιότητες και λειτουργίες των Υπηρεσιών Πρόνοιας στη Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση 4.7 Τομείς Κοινωνικής Πρόνοιας – Υπηρεσίες, Μέτρα και Προγράμματα	α. Συζήτηση β. Χρήση διαφανειών και οργανογραμμάτων γ. Χρήση έντυπου πληροφοριακού υλικού (booklets, leaflets) που εκδίδεται από κοινωνικές υπηρεσίες σχετικά με τους σκοπούς και τα αντικείμενά τους δ. Αποσπάσματα δημοσιευμάτων και σχετικών άρθρων ε. Δραματοποίηση σχετικά με το ρόλο των εθελοντών	Ερωτήσεις συμπλήρωσης Έρευνα Πεδίου Εργασία σε υποομάδες για σχεδιασμό επισκέψεων και συνέντευξης με σχετικούς προνοιακούς φορείς	14

Κεφάλαιο 5ο: *Κοινωνική Προστασία Οικογένειας και Παιδιού*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Κατανοεί την έννοια οικογένεια και την ιστορική εξέλιξή της ♦ Περιγράφει τις διαφορετικές μορφές της φυσικής	5.1 Οικογένεια 5.2 Ιστορική εξέλιξη της Οικογένειας στις Δυτικές Κοινωνίες 5.3 Μορφές οικογενειακής οργάνωσης (οικογένεια εκτεταμένη, πυρηνική, με ένα γονιό, όταν ο γονιός είναι μακριά, κ.ά°)	α. Καταιγισμός ιδεών β. Συζήτηση γ. Σύντομη διάλεξη δ. Παρουσίαση μέσω προβολικών ιστοριών	Τεστ με ερωτήσεις σύζευξης και σωστού λάθους Ατομικές Εργασίες με θέμα τις μορφές της οικογένειας	6
♦ Διακρίνει τις διαφορετικές υποκατάστατες μορφές της φυσικής οικογένειας και τα είδη κοινωνικής φροντίδας ♦ Αναφέρει τα μέτρα κοινωνικής προστασίας του παιδιού και της οικογένειας ♦ Συνδέει τα υπάρχοντα κοινωνικοπρονοιακά μέτρα με τις ψυχοκοινωνικές ανάγκες του παιδιού ♦ Διερευνήσει την πολυπλοκότητα και συνθετότητα των προβλημάτων της οικογένειας και του παιδιού	5.4 Ο κύκλος ζωής της Ελληνικής Οικογένειας 5.5 Η κοινωνική προστασία της Οικογένειας και Μητρότητας 5.6 Υποκατάστατες μορφές της φυσικής Οικογένειας 5.7 Μορφές κοιν/κής φροντίδας 5.8 Μέτρα κοινωνικής πολιτικής – Υπηρεσίες & Προγράμματα 5.9 Παιδί και Ελεύθερος Χρόνος/ δημιουργική απασχόληση 5.10 Παιδί με ειδικές ανάγκες 5.11 Παιδί από άλλη πατρίδα και πολιτισμό 5.12 Εργαζόμενο παιδί	α. Σύντομη Διάλεξη β. Μελέτη Περιπτώσεων γ. Δραματοποίηση δ. Χρήση εποπτικού υλικού (φωτογραφίες, βίντεο κ.α) ε. Παρουσίαση σχετικών δημοσιευμάτων στ. Χρήση διαφανειών και διαγραμμάτων ζ. Χρήση πίνακα η. Slides	Παρουσίαση περιπτώσεων Ανάθεση μικρών εργασιών σε υποομάδες της σχολικής τάξης με τη μορφή project Έρευνα πεδίου Τεστ με ερωτήσεις σύζευξης Μελέτη και παρουσίαση σχετικών άρθρων	10

Κεφάλαιο 6ο: *Κοινωνική Πρόνοια και Εφηβεία*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Εντοπίζει τις ιδιαιτερότητες της εφηβικής ηλικίας ♦ Αναλύει κριτικά αυτές τις ιδιαιτερότητες ♦ Εξετάζει τρόπους διαχείρισης των δυσκολιών και συμπεριφοράς των εφήβων ♦ Περιγράφει τρόπους/μέσα/υπηρεσίες που μπορούν οι έφηβοι να χρησιμοποιήσουν στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν θέματα που τους προβληματίζουν	6.1 Εφηβεία. 6.2 Έφηβος, η Οικογένεια και το Σχολείο	α. Καταιγισμός ιδεών β. Παρουσίαση μέσω προβολικών ιστοριών γ. Συζήτηση δ. Χρήση αποσπασμάτων από άρθρα ε. Δραματοποίηση- acting out στ. Σύνδεση ενοτήτων με βιωματικές εμπειρίες μαθητών	Εργασία σε υποομάδες Μελέτη περιπτώσεων Ατομικά φύλλα ασκήσεων Χρήση ερωτηματολογίου	5
♦ Αναλύει τις διαφορετικές ανάγκες/ενδιαφέροντα της εφηβικής ηλικίας ♦ Αναφέρει τους τρόπους αντιμετώπισης αυτών των αναγκών από τους Φορείς Πρόνοιας ♦ Εξετάζει και παρουσιάζει κριτικά τα αίτια που μπορεί να προκαλούν την ψυχική ανισορροπία και παραβατική συμπεριφορά ♦ Αναφέρει τις υπηρεσίες που ασχολούνται με θέματα	6.3 Ο Έφηβος, η Εργασία και ο Ελεύθερος Χρόνος 6.4 Ο Έφηβος και Ψυχική Υγεία 5.5 Ο Έφηβος και Παραβατική Συμπεριφορά	α. Συζήτηση β. Διάλεξη γ. Εργασία σε ζευγάρια δ. Χρήση πίνακα και διαφανειών ε. Χρήση εποπτικού υλικού που εκδίδεται από σχετικές κοινωνικές υπηρεσίες (π.χ ενημερωτικά φυλλάδια των πολιτιστικών και αθλητικών κέντρων, πληροφοριακά έντυπα των συμβουλευτικών σταθμών και των κέντρων	Τεστ με ερωτήσεις πολλαπλής εκλογής και συμπλήρωσης Έρευνα πεδίου Χρήση σύντομων ερωτηματολογίων	5

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
ψυχικής υγείας του εφήβου ♦ Αναφέρει τα μέτρα αντιμετώπισης της εφηβικής παραβατικότητας		πληροφόρησης και επαγγελματικού προσανατολισμού κ.α)		
♦ Αναφέρει τα μέτρα και τις υπηρεσίες για ειδικές κατηγορίες εφήβων ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν ♦ Διερευνά τους τρόπους κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης εφήβων με ή χωρίς ιδιαιτερότητες στην Ελλάδα και στην Ευρώπη ♦ Εξετάζει τα μέσα που ο έφηβος μπορεί να χρησιμοποιήσει και με ποιες προϋποθέσεις στο πλαίσιο της ελεύθερης διακίνησης εργαζομένων και σπουδαστών	6.6 Έφηβος με Ειδικές Ανάγκες 6.7 Ο Έλληνας Έφηβος ως Πολίτης της Ευρώπης	α. Χρήση Διαφανειών β. Χρήση πίνακα γ. Παρουσίαση οργανογραμμάτων δ. Συζήτηση	Μελέτη εντύπων σχετικών υπηρεσιών (π.χ Οδηγοί της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς κ.α) και παρουσίαση στη τάξη σχετικών προγραμμάτων Σχεδιασμός μοντέλων κινητικότητας	4

Κεφάλαιο 7ο: *Κοινωνική Πρόνοια και Ενήλικος Πληθυσμός*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Αναπτύσσει και να διαμορφώνει θετικές στάσεις ως προς την ισότητα των δύο φύλων ♦ Διακρίνει την κοινωνική διάσταση του φύλου σε θέματα πρόνοιας, εργασίας, πρόσβασης στην πληροφορία κ.α ♦ Συνδέει τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του εργαζόμενου με τη χρήση μέτρων πρόνοιας ♦ Αναγνωρίζει τις ειδικότερες ανάγκες του μακροχρόνια άνεργου και τους τρόπους που οι κοινωνική πολιτική προσπαθεί να τις αντιμετωπίσει	7.1 Δικαιώματα των δύο φύλων και ισότητα ευκαιριών 7.2 Ο ενήλικας εργαζόμενος και ο μακροχρόνια άνεργος	α. Καταιγισμός ιδεών β. Συζήτηση γ. Εποπτικό υλικό σχετικά με αντισταθμιστικές πρακτικές δ. Παρουσίαση μέσω προβολικών ιστοριών ε. Σύνδεση ενοτήτων με βιωματικές εμπειρίες μαθητών	Εργασία σε υποομάδες με θέματα σχετικά με την ισότητα Σχεδιασμός και διενέργεια συνεντεύξεων με ενήλικες από το περιβάλλον των μαθητών	5
♦ Διακρίνει τις ιδιαιτερότητες των πολιτισμικών, θρησκευτικών και εθνικών μειονοτήτων ♦ Κατηγοριοποιεί τις υπάρχουσες κοινωνικές υπηρεσίες ανάλογα με τον ειδικό πληθυσμό που ασχολούνται και τα είδη των αναγκών στις οποίες προσπαθούν αυτές να ανταποκριθούν ♦ Διερευνά τα κοινωνικά στερεότυπα σχετικά με αυτές	7.3 Πολιτισμικές ομάδες ενηλίκων (τσιγγάνοι) και υποστηρικτικές υπηρεσίες 7.4 Ο ενήλικας πρόσφυγας, αλλοδαπός, μετανάστης, παλιννόστης και δίκτυο προνοιακών υπηρεσιών	α. Καταιγισμός ιδεών β. Μελέτη περιπτώσεων γ. Παρουσίαση αποσπασμάτων από σχετικές εθνογραφικές και πολιτισμικές μελέτες δ. Χρήση φυλλαδίων που εκδίδουν υπηρεσίες όπως Εθνικό δίκτυο ROM, Εθνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ποντιακών Σωματείων κ.α δ. Slides ε. video	Κριτική ανάγνωση και ανάλυση σχετικής αρθρογραφίας Εργασία σε υποομάδες σχετικά με την παρουσίαση της κατάστασης που βιώνουν ειδικότερες ομάδες πληθυσμού Έρευνα πεδίου για την παρουσίαση σχετικών υπηρεσιών	5

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
τις ομάδες ♦ Αναπτύσσει θετική στάση προς αυτές τις μειονοτικές ομάδες				
♦ Συνδέει τα ειδικότερα προβλήματα ψυχικής υγείας με υπάρχουσες υπηρεσίες Πρόνοιας (κλειστής περίθαλψης, ανοικτής και ενδιάμεσες δομές) ♦ Περιγράφει τους σκοπούς προγραμμάτων κοινωνικής επανένταξης ψυχικά ασθενών ♦ Αναπτύσσει θετική στάση προς τον ψυχικά ασθενή και τις ανάγκες του ♦ Διερευνά τα αίτια και τις μορφές παραβατικότητας ♦ Αναφέρει τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της παραβατικότητας στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής	7.5 Ο Ενήλικας και η Ψυχική Υγεία 7.6 Ο παραβατικός ενήλικας - Προγράμματα αποφυλακισθέντων	α. Συζήτηση β. Χρήση πίνακα γ. Χρήση διαφανειών δ. Διάλεξη	Τεστ με ερωτήσεις σωστού- λάθους και συμπλήρωσης Βιωματικές ασκήσεις Έρευνα πεδίου	4

Κεφάλαιο 8°: *Κοινωνική Πρόνοια και Υπερήλικος Πληθυσμός*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Αναφέρει τις σύγχρονες δημογραφικές τάσεις ♦ Εντοπίζει τους παράγοντες που τις προκαλούν ♦ Χρησιμοποιεί στατιστικά δεδομένα και ευρήματα κατά ηλικιακή κατηγορία ♦ Διακρίνει την κοινωνική διάσταση του βιολογικού γήρατος	8.1 Σύγχρονες δημογραφικές τάσεις 8.2 Οι οικονομικο-κοινωνικές συνέπειες της γήρανσης του πληθυσμού	α. Παρουσίαση πινάκων με στατιστικά στοιχεία β. Σχεδίαση των τάσεων της *δημογραφικής πυραμίδας* γ. Συζήτηση	Μελέτη πινάκων με στατιστικά στοιχεία και παρουσίαση σχετικών παρατηρήσεων Σχεδίαση *δημογραφικής πυραμίδας* με δοσμένα στοιχεία Παρουσίαση και κριτική ανάλυση προσωπικών εμπειριών	**6**
♦ Σκιαγραφεί τις ανάγκες των ηλικιωμένων ♦ Συνδέει αυτές τις ανάγκες με υπάρχουσες δομές και δίκτυα στήριξης ♦ Εντοπίζει τη σημασία της κοινωνικής ενεργοποίησης για την ομαλή ψυχική κατάσταση του ηλικιωμένου ♦ Διερευνά και παρουσιάζει τρόπους κοινωνικής συμμετοχής	8.3 Προβλήματα και Ανάγκες της Τρίτης Ηλικίας (Κατοικία, Σωματική και Ψυχική υγεία, Οικογένεια, Εισόδημα, Ελεύθερος χρόνος, κ.ά.) 8.4 Τρίτη ηλικία και κοινωνική συμμετοχή	α. Καταιγισμός Ιδεών β. Προβολή video γ. Χρήση πίνακα και διαφανειών δ. Μελέτη περιπτώσεων	Σχεδιασμός και Οργάνωση απογραφικού ερωτηματολογίου Τεστ σωστού- λάθους	**6**
♦ Αναφέρει υπηρεσίες πρόνοιας για ηλικιωμένους ♦ Διακρίνει τους φορείς κλειστής και ανοικτής περίθαλψης	8.5 Φορείς κοινωνικής πρόνοιας για την Τρίτη ηλικία (Ανοικτή περίθαλψη και Κλειστή περίθαλψη)	α. Διάλεξη β. Χρήση πληροφοριακού υλικού σχετικών υπηρεσιών (π.χ ΚΑΠΗ, πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι, ξενώνες κ.α) γ. Μελέτη περιπτώσεων	Τεστ με ερωτήσεις σύζευξης και πολλαπλής εκλογής Παρουσίαση ομαδικής εργασίας με θέμα τις υπηρεσίες για ηλικιωμένους της περιοχής	**4**

Κεφάλαιο 9^{ο}: *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση*

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Κατανοεί το μηχανισμό διαμόρφωσης της ενιαίας Ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής ♦ Προσδιορίζει το περιεχόμενο του Ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνικής προστασίας ♦ Συνδέει τα σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα με την ανάγκη ανάπτυξης πολιτικών αντιμετώπισής τους σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο ♦ Αναφέρει προτεραιότητες και μέτρα της Ε.Ε. για την προστασία της οικογένειας και της μητρότητας ♦ Σκιαγραφεί τις πολιτικές απασχόλησης και προστασίας κατά της ανεργίας στην Ε.Ε. ♦ Περιγράφει τους παράγοντες που οδηγούν και διευκολύνουν στον κοινωνικό αποκλεισμό και τις πολιτικές για την άρση	9.1 Κοινωνική Πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Κοινωνικός Χάρτης Ε.Ε., Συστάσεις για την σύγκλιση των Συστημάτων Κοινωνικής Προστασίας, Κοινωνικός Αποκλεισμός)	α. Παρουσίαση του Κοινωνικού Χάρτη και σχετικών συστάσεων και κριτική ανάγνωσή τους β. Υποβολή ερωτήσεων κατανόησης γ. Διάλεξη δ. Χρήση διαφανειών ε. Σύνδεση των θέσεων με παραδείγματα της καθημερινότητας των μαθητών	Κριτική ανάγνωση και ανάλυση σχετικών άρθρων Τεστ με ερωτήσεις συμπλήρωσης και πολλαπλής εκλογής Εργασίες σχετικές με επιλεγμένα πεδία κοινωνικής προστασίας	**6**

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
3 ΩΡΕΣ Ε

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν την δομή και λειτουργία επισκέψεων Υπηρεσίες Ανοικτής Περίθαλψης με την πραγματοποίηση επισκέψεων και να γράψουν εκθέσεις.

Βασικά στοιχεία περιεχομένου	Εκπαιδευτικοί στόχοι	Δραστηριότητες
Επισκέψεις σε: 1. Συμβουλευτικούς Σταθμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. 2. Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας στις κατά τόπους Νομαρχίες. 3. Κέντρο φροντίδας οικογένειας. 4. ΚΑΠΗ. 5. Παιδικοί Σταθμοί. 6. Κέντρα Ψυχικής Υγιεινής. 7. Κέντρα Υγείας. 8. Κέντρα οικογενειακού προγραμματισμού. 9. Κέντρα Υποστήριξης Παλινοστούντων.	Σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν τις υπηρεσίες Ανοικτής Περίθαλψης ώστε να παραπέμπουν άτομα και οικογένειες για ανάγκες που προκύπτουν.	Γραπτή Έκθεση των μαθητών-τριων όλων των κέντρων που επισκέφτηκαν με πλήρη στοιχεία για την δομή και λειτουργία τους. Εργασίες για περαιτέρω έρευνα των αντίστοιχων κέντρων. Τήρηση Ημερολογίου.
10. Κέντρο Οικογενειακού Προγραμματισμού. 11. Γραφεία ΟΗΕ. 12. Πολιτιστικοί Σύλλογοι. 13. Εθελοντικές οργανώσεις. 14. Ινστιτούτο Υγείας του παιδιού. 15. Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας. 16. Υπηρεσίες Πρόνοιας σε Πολυπολιτισμικές Κοινωνίες. 17. Εταιρία Προστασίας Σπαστικών. 18. Κέντρα ειδικής αγωγής και κατάρτισης Τυφλών Κωφών. 19. Κέντρα Νεότητας. 20. Ειδικά Σχολεία.		

4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΣΚΟΠΟΣ : σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες για να βοηθήσουν και να απασχολήσουν τα άτομα που χρειάζονται βοήθεια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. **ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Δημιουργική απασχόληση** - **έννοια** - **περιεχόμενο** - **ρόλος**	- να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες γενικές γνώσεις για το περιεχόμενο και το ρόλ της δημιουργικής απασχόλησης	Προτείνεται η παρουσίαση πινάκων , εικόνων , αφισών
2. **Είδη δημιουργικής απασχόλησης ανάλογα με :** - **τα μέσα** - **την μεθοδολογία** - **τις ανάγκες**	Οι μαθητές/τριες να εξοικειωθούν με τις μορφές, τα μέσα, τη μεθοδολογία της δημιουργικής απασχόλησης και τις ανάγκες για αυτή	Γίνεται ανάλυση των μέσων,της μεθοδολογίαςκαι της σχέσης τους με τις ανάγκες. Χρήση διαφανειών και βίντεο
3. **Το παιχνίδι**	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες ειδικές γνώσεις και δεξιότητες για το παιχνίδι και τη σημασία του, ως μέσο δημιουργίας και μάθησης	Με βίντεο και διαφάνειες , καθώς και με τις απαραίτητες επισκέψεις σε χώρους παιχνιδιού, Γίνονται παρατηρήσεις από τους μαθητές/τριες
4. **Θεατρική Αγωγή**	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες ειδικές γνώσεις και δεξιότητες. Να συνειδητοποιήσουν την σπουδαιότητα της θεατρικής αγωγής για μάθηση και δημιουργική απασχόληση	Οι μαθητές/τριες αυτενεργούν , συμμετέχουν και έτσι ασκούνται και μαθαίνουν
5. **Μουσική**	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για την απασχόληση ατόμων ή ομάδων , αλλά και την δημιουργία	Οι μαθητές/τριες ασκούνται , δημιουργούν , συμμετέχουν και έτσι ασκούνται και μαθαίνουν
6. **Εικαστική Αγωγή**	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες δεξιότητες και ειδικές γνώσεις απαραίτητες για την δημιουργική απασχόληση κυρίως ατόμων με προβλήματα	Οι μαθητες/τριες συμμετέχουν ,συνεργάζονται , δημιουργούν, επισκέπτονται εκθέσεις που κυρίως γίνονται σε ιδρύματα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
7. Οργάνωση εκδηλώσεων	Να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με δραστηριότητες απαραίτητες για την κοινωνικοποίηση ατόμων. Να αποκτήσουν δεξιότητες και εμπειρίες,	Η συμμετοχή των μαθητών/τριων είναι απαραίτητη για την απόκτηση εμπειριών . Προτείνεται η χρήση διαφανειών και βίντεο.
8. Οργάνωση προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης	Να ασκηθούν οι μαθητές/τριες σε προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης	Προτείνεται η επίσκεψη σε ιδρύματα όπως ΚΑΠΗ, ορφανοτροφεία, σχολεία παιδιών με ειδικές ανάγκες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 2 ΩΡΕΣ Θ

ΣΚΟΠΟΣ : σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες για να βοηθήσουν και να απασχολήσουν τα άτομα που χρειάζονται βοήθεια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Δημιουργική απασχόληση - **έννοια** - **περιεχόμενο** - **ρόλος**	- να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες γενικές γνώσεις για το περιεχόμενο και το ρόλ της δημιουργικής απασχόλησης	Προτείνεται η παρουσίαση πινάκων , εικόνων , αφισών
2. Είδη δημιουργικής απασχόλησης ανάλογα με : - **τα μέσα** - **την μεθοδολογία** - **τις ανάγκες**	Οι μαθητές/τριες να εξοικειωθούν με τις μορφές, τα μέσα, τη μεθοδολογία της δημιουργικής απασχόλησης και τις ανάγκες για αυτή	Γίνεται ανάλυση των μέσων,της μεθοδολογίαςκαι της σχέσης τους με τις ανάγκες. Χρήση διαφανειών και βίντεο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
3. Το παιχνίδι	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες ειδικές γνώσεις και δεξιότητες για το παιχνίδι και τη σημασία του, ως μέσο δημιουργίας και μάθησης	Με βίντεο και διαφάνειες , καθώς και με τις απαραίτητες επισκέψεις σε χώρους παιχνιδιού, Γίνονται παρατηρήσεις από τους μαθητές/τριες
4. Θεατρική Αγωγή	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες ειδικές γνώσεις και δεξιότητες. Να συνειδητοποιήσουν την σπουδαιότητα της θεατρικής αγωγής για μάθηση και δημιουργική απασχόληση	Οι μαθητές/τριες αυτενεργούν , συμμετέχουν και έτσι ασκούνται και μαθαίνουν
5. Μουσική	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για την απασχόληση ατόμων ή ομάδων , αλλά και την δημιουργία	Οι μαθητές/τριες ασκούνται , δημιουργούν , συμμετέχουν και έτσι ασκούνται και μαθαίνουν
6. Εικαστική Αγωγή	Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες δεξιότητες και ειδικές γνώσεις απαραίτητες για την δημιουργική απασχόληση κυρίως ατόμων με προβλήματα	Οι μαθητες/τριες συμμετέχουν ,συνεργάζονται , δημιουργούν, επισκέπτονται εκθέσεις που κυρίως γίνονται σε ιδρύματα
7. Οργάνωση εκδηλώσεων	Να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με δραστηριότητες απαραίτητες για την κοινωνικοποίηση ατόμων. Να αποκτήσουν δεξιότητες και εμπειρίες,	Η συμμετοχή των μαθητών/τριων είναι απαραίτητη για την απόκτηση εμπειριών . Προτείνεται η χρήση διαφανειών και βίντεο.
8. Οργάνωση προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης	Να ασκηθούν οι μαθητές/τριες σε προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης	Προτείνεται η επίσκεψη σε ιδρύματα όπως ΚΑΠΗ, ορφανοτροφεία, σχολεία παιδιών με ειδικές ανάγκες

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Το μάθημα της Γενικής και Εξελικτικής Ψυχολογίας διδάσκεται 4 ώρες την εβδομάδα, στη Β’ τάξη του πρώτου κύκλου της ειδικότητας Κοινωνικών Φροντιστών των ΤΕΕ.

Γενικοί Σκοποί του Μαθήματος

Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται:

Α’ Μέρος: Γενική Ψυχολογία

- Να αποκτήσουν οι μαθητές μία πρώτη γνωριμία με την επιστήμη της ψυχολογίας.
- Να βοηθηθούν στην κατανόηση της συμπεριφοράς του ανθρώπου.
- Να μπορούν να συσχετίζουν την ψυχολογική γνώση με την καθημερινή ζωή.

Β’ Μέρος: Εξελικτική Ψυχολογία.

- Να σχηματίσουν μία γενική εικόνα των επιμέρους αναπτυξιακών γνωρισμάτων της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας για να κατανοούν καλύτερα στην καθημερινή ζωή τη συμπεριφορά του βρέφους και του νηπίου.

- Να κατανοήσουν την καθοριστική συμβολή της οικογένειας στη συνολική ψυχοκοινωνική ανάπτυξητου παιδιού.

- Να αποκτήσουν ανθρωπιστικά συναισθήματα και ειδικότερα την ευαισθησία και την αγάπη για το παιδί.

Ειδικοί Στόχοι

Α’ Γενική Ψυχολογία

- Να κατανοήσουν οι μαθητές τους στοιχειώδεις όρους της Ψυχολογίας ως Επιστήμης, να αντιληφθούν τον πειραματικό της χαρακτήρα και να γνωρίσουν τους βασικούς της κλάδους.

- Να κατανοήσουν τη σημασία των γνωστικών λειτουργιών στη ζωή του ανθρώπου, καθώς και την έννοια της προσωπικότητας.
- Να μπορούν σε κάποιο βαθμό να προσδιορίζουν και να αξιολογούν τα συναισθήματα και τα κίνητρα της συμπεριφοράς τους, καθώς και αυτά των άλλων.
- Να αποκτήσουν τις γνώσεις εκείνες που θα τους βοηθήσουν να αντιληφθούν καλύτερα την κοινωνική α λληλεπίδραση, την κοινωνική συμπεριφορά και τους παράγοντες που τη διαμορφώνουν.

Β’ Εξελικτική Ψυχολογία

- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η Εξελικτική Ψυχολογία είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός κλάδος της ψυχολογίας ο οποίος έχει ως αντικείμενο μελέτης τον όλο βιοψυχικό κόσμο, την εξέλιξη και τη συμπεριφορά του ατόμου.
- Να γίνουν πλήρως διακριτοί και σαφείς από τους μαθητές οι περίοδοι ανάπτυξης του ανθρώπου.
- Να γνωρίσουν τις διάφορες σημαντικές φάσεις της προγεννητικής περιόδου του εμβρύου και να αντιληφθούν τη σημασία της για τη μετέπειτα ζωή.
- Να μάθουν οι μαθητές τις επιμέρους αναπτυξιακές δυνατότητες της ψυχοσωματικής υπόστασης του βρέφους και του νηπίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ 1.1 Αντικείμενο της Ψυχολογίας	Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές/τριες: • Να κατανοήσουν με ποιο αντικείμενο ασχολείται η Ψυχολογία και με ποιο τρόπο το μελετά, και ποιες δυσκολίες προκύπτουν από τη φύση του αντικειμένου της.	• Οι μαθητές να εντοπίσουν τη δυσκολία της απόλυτης αξιολόγησης, ερμηνείας και πρόβλεψης των φαινομένων της ψυχικής ζωής αλλά και της ανθρώπινης συμπεριφοράς μέσα από παραδείγματα της καθημερινής ζωής.	6 Ώρες
1.2 Ιστορική αναδρομή 1.3 Κυριότεροι θεμελιωτές της επιστήμης της Ψυχολογίας	• Να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα και μεταβλητότητα των φαινομένων της ψυχικής ζωής. • Να σχηματίσουν μία γενική εικόνα για την εξέ-	• Χρήση διαφανειών με τα πορτραίτα των θεμελιωτών της Ψυχολογίας και της συμβολής του καθενός. • Για την επίτευξη του πιο πάνω στόχου προτείνεται και η χρήση ά-	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
	λιξη της Ψυχολογίας ως επιστήμης.	σκησης - κουίζ σύνδεσης ονομάτων με κάποια πρόταση που να εκφράζει την κύρια θέση του κάθε θεωρητικού ή ερευνητή.	
1.4 Κλάδοι της Ψυχολογίας	• Να γνωρίσουν την ύπαρξη των βασικών κλάδων της ψυχολογίας και το αντικείμενό τους.	• Παρουσίαση ονομαστικού πίνακα των βασικών κλάδων της ψυχολογίας και του αντικειμένου του καθενός. • Αναφορά παραδειγμάτων για την κατανόηση του αντικειμένου καθενός κλάδου. • Χρήση άσκησης - κουίζ όπου να γίνεται σύνδεση των κλάδων με αντίστοιχους τομείς από την καθημερινή ζωή.	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
2. ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ 2.1 Αίσθημα - αντίληψη - Κρίση 2.2 Κρίση 2.3 Λήψη Αποφάσε-	Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται: • Να κατανοήσουν την πορεία σχηματισμού της αντίληψης (από το φυσικό ερέθισμα στη φυσιολογική μεταβίβασή του και στην επεξεργασία του). • Να κατανοήσουν τη σχετικότητα των αντιλήψεων που σχηματίζουμε, εξαιτίας των διαφορετικών εμπειριών, των βιωμάτων και της ψυχοσυναισθηματικής κατάστασης. • Να κατανοήσουν ότι η κρίση είναι μία σύνθετη νοητική λειτουργία • Να κατανοήσουν πώς	• Με τη χρήση σχεδιαγράμματος να δοθεί η πορεία σχηματισμού της αντίληψης (Ε -> Α) • Με τη χρήση παραδειγμάτων (εικονογράφηση - σλάιτς), οι μαθητές να κατανοήσουν την ύπαρξη μορφών αντιληπτικής πλάνης. • Να συνειδητοποιήσουν ότι η κρίση είναι ανώτερη γνωστική λειτουργία σε σχέση με την αντίληψη με την παρουσίαση παραδειγμάτων. • Χρήση παραδειγμάτων προς κατανόηση της δια-	9 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ων & επίλυση προβλημάτων 2.4 Μάθηση 2.5 Μνήμη - Λήθη	ο άνθρωπος οδηγείται στη λήψη αποφάσεων και στην επίλυση προβλημάτων. • Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τη διαδικασία της μάθησης και τη σημασία της στη ζωή. • Να κατανοήσουν τη σχέση μάθησης και μνήμης. • Να γνωρίσουν και να αντιληφθούν τα είδη της μνημονικής λειτουργίας και την έννοια της λήθης.	δικασίας λήψεως αποφάσεων και αντιμετώπισης προβλημάτων. • Αναγραφή στον πίνακα των κυριότερων μορφών μάθησης. • Με παραδείγματα από την καθημερινή ζωή να γίνουν κατανοητές οι διαδικασίες συγκράτησης της πληροφορίας στη μνήμη. • Να δοθεί έμφαση στους τρόπους βελτίωσης της μνημονικής ικανότητας.	
3. Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ	Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:	• Οι μαθητές να ασκηθούν με ερωτήσεις κατα-	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
ΑΤΟΜΟΥ 3.1 Η έννοια της προσωπικότητας 3.2 Κληρονομικότητα, περιβάλλον και προσωπικότητα 3.3 Προσωπικότητα και νοημοσύνη 3.4 Κύριες θεωρίες της προσωπικότητας 3.5 Διαταραχές της προσωπικότητας	• Να γνωρίσουν την έννοια της προσωπικότητας και τους παράγοντες που την επηρεάζουν και τη διαμορφώνουν. • Να κατανοήσουν ότι η κληρονομικότητα και το περιβάλλον επηρεάζουν τη διαμόρφωση της προσωπικότητας. • Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις βασικές θεωρίες της προσωπικότητας καθώς και τις διαταραχές της.	νόησης στις βασικές έννοιες του κεφαλαίου. • Να αναφερθούν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας σε αντιδιαστολή προς την έννοια του χαρακτήρα. • Να παρουσιαστούν σλάιντς, διαφάνειες ή φωτογραφίες βασικών εκπροσώπων των διάφορων κατευθύνσεων της ψυχολογίας της προσωπικότητας. • Να δώσουν οι μαθητές παραδείγματα από την καθημερινή ζωή τους σχετικά με τις διαταραχές της προσωπικότητας.	8 Ώρες
4. ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ	Οι μαθητές / τριες επι-		

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
4.1 Η έννοια της νοημοσύνης	διώκεται: • Να κατανοήσουν την έννοια της νοημοσύνης καθώς και τους παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξή της.	Το κεφάλαιο αυτό μπορεί να συσχετιστεί με τις μορφές της μάθησης, εφόσον ως ένα βαθμό η νοημοσύνη «μαθαίνεται».	10 Ώρες
4.2 Συναισθηματική νοημοσύνη 4.3 Κληρονομικότητα - περιβάλλον και νοημοσύνη	• Να κατανοήσουν ότι η συναισθηματική νοημοσύνη διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο στην προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη του ανθρώπου από τη δύναμη του νου.	• Να καταδείξουν με παραδείγματα ανθρώπων του περιβάλλοντός τους, αν η επιτυχία τους οφείλεται στη δύναμη του νου ή στις ιδιότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης.	
4.4 Μέτρηση νοημοσύνης 4.5 Νοητική υστέρηση	• Να κατανοήσουν ότι η νοημοσύνη μπορεί να μετρηθεί. • Να συνειδητοποιήσουν ότι οι άνθρωποι με «χαμηλή» νοημοσύνη μπο-	• Εποπτικό υλικό: Διαφάνειες ή φωτοτυπίες με στοιχεία από τεστ νοημοσύνης. • Οι μαθητές μπορούν	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
	ρούν να προσφέρουν σε διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής.	να συζητήσουν πάνω στις έννοιες: νοημοσύνη, επίδοση.	
5. ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ 5.1 Ηέννοια των κινήτρων 5.2 Είδη κινήτρων 5.3 Η έννοια των συναισθημάτων 5.4 Γνωρίσματα συναισθημάτων	Οι μαθητές/ τριες επιδιώκεται: • Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις βασικές έννοιες της ενότητας. • Να καταστούν ικανοί μέχρι ενός σημείου να διαπιστώνουν και να αξιολογούν τα κίνητρα της συμπεριφοράς τους και τα συναισθήματά τους. • Να μπορούν να συνειδητοποιούν τα δικά τους συναισθήματα και αυτά των συνανθρώπων τους.	• Παρουσίαση εικόνων (από φωτογραφίες, βίντεο, διαφάνειες) με πρόσωπα που διακατέχονται από διάφορα συναισθήματα (π.χ. φωτογραφίες που χρησιμοποίησε ο Ekman στην έ-	8 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
5.5 Σχέση κινήτρων και συναισθημάτων	• Να κατανοήσουν τη σχέση κινήτρων και συναισθημάτων.	ρευνά του) και αναγνώριση των συναισθημάτων των προσώπων αυτών. • Οι μαθητές να συζητήσουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ένιωσαν ένα έντονο συναίσθημα να το περιγράψουν και να το αναλύσουν. • Να παρουσιάσουν παραδείγματα προσώπων από τη ζωή τους, τις εφημερίδες, τη λογοτεχνία και να αναλύσουν τα κίνητρα των πράξεών τους.	
6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ 6.1 Η έννοια της κοινωνικοποίησης	Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται: • Να συνειδητοποιήσουν τις κοινωνικές υπο-	• Αναφορά παραδειγμάτων κοινωνικοποί-	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
6.2 Κοινωνικοί ρόλοι 6.3 Κοινωνική επίδραση και διαμόρφωση της συμπεριφοράς, συμμόρφωση 6.4 Συνεργασία, ανταγωνισμός, σύγκρουση	χρεώσεις τους ως μελών της κοινωνίας. • Να κατανοήσουν τη διαδικασία της κοινωνικοποίησης και της εκμάθησης των κοινωνικών ρόλων. • Να γνωρίσουν την επίδραση των κοινωνικοποιητικών παραγόντων στη διαμόρφωση της κοινωνικής συμπεριφοράς του ανθρώπου • Να γνωρίσουν τις μορφές της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.	ησης. • Συζήτηση γύρω από καίρια θέματα όπως η συνεργασία μέσα στην ομάδα, η επίλυση των συγκρούσεων, η αξία του διαλόγου. • Οι μαθητές μπορεί να αναλάβουν ομαδικές εργασίες που να αναφέρονται σε καταστάσεις σύγκρουσης, συνεργασίας και ανταγωνισμού που ανακύπτουν μέσα	9 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
		στη σχολική ζωή.	
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ 1.1 Αντικείμενο της Εξελικτικής Ψυχολογίας 1.2 Στάδια της Ανάπτυξης 1.3 Ωρίμαση και μάθηση ως παράγοντες ανάπτυξης	Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές / Τριες: Να γνωρίσουν το αντικείμενο της Εξελικτικής Ψυχολογίας και τις βασικές έννοιες αυτης (διάκριση των εννοιών της εξέλιξης και της ανάπτυξης). • Να γνωρίσουν τα στάδια της αναπτυξιακής πορείας του ανθρώπου και τα βασικά χαρακτηριστικά τους. • Να κατανοήσουν τη διαδικασία της ωρίμασης και της μάθησης καθώς και την αλληλεπίδρασή τους στην ανάπτυξη του	• Οι μαθητές/τριες να συζητήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά των σταδίων ανάπτυξης • Να καταγράψουν τα στάδια της αναπτυξιακής πορείας του ανθρώπου στο τετράδιο. • Να αναφέρουν παραδείγματα από την καθημερινή ζωή, για να εξηγήσουν το φαινόμενο της ανάπτυξης. • Να συζητήσουν για το ρόλο της ωρίμασης και της μάθησης ως παρα-	7 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
	παιδιού.	γόντων ανάπτυξης, αναφέροντας παραδεί-γματα.	
2. ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ ΩΣ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ 2.1 Σημασία της Προγεννητικής πε-ριόδου για τη ζωή του ατόμου 2.2 Σύλληψη και εν-δομήτρια περίοδος 2.3 Περιγεννητική περίοδος (Τοκετός)	Οι μαθητές/τριες επιδιώ-κεται • Να κατανοήσουν ότι ο ψυχοσυναισθηματικός κόσμος του ανθρώπου αρχίζει να διαμορφώνε-ται από το πρώτο στάδιο της ζωής του (προγεννη-τική περίοδος). • Να κατανοήσουν ότι η περίοδος αυτή θεωρείται ως η κρισιμότερη φάση της ζωής του ατόμου. Στην περίοδο αυτή καθο-ρίζονται οριστικά και α-μετάκλητα βιοσωματικά και ψυχολογικά χαρακτη-ριστικά των ανθρώπων.	• Παρουσίαση από βίντε-ο, σλάϊντς κ.λπ. των βα-σικών σταδίων εξέλιξης και ανάπτυξης του εμ-βρύου.	8 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
3. ΒΡΕΦΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ 3.1 Σωματικές αλλαγές κατά τη βρεφική ηλικία 3.2 Νοητική ανάπτυξη 3.3 Πρώτες εμπειρίες και γνωστική ανάπτυξη 3.4 Γνωρίσματα της νοητικής ανάπτυξης	Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται: • Να γνωρίσουν τις βασικές έννοιες του κεφαλαίου. • Να επισημάνουν τις εντυπωσιακές αλλαγές που συμβαίνουν κατά την περίοδο αυτή στον ψυχοσωματικό κόσμο του βρέφους. • Να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα των πρώτων βιωμάτων για τη νοητική εξέλιξή του. • Να κατανοήσουν τις μορφές της γλωσσικής ανάπτυξης του βρέφους. • Να αντιληφθούν ότι η εμπιστοσύνη ή η δυσπι-	• Να καταγραφούν σε πίνακα τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της ανάπτυξης. • Να γίνει αναφορά στη σημασία του περιβάλλοντος, του πλούσιου ή στερημένου σε ερεθίσματα, και να δοθούν παραδείγματα. • Να παρατηρήσουν και να καταγράψουν χαρακτηριστικά του λόγου των νηπίων για ένα 4μηνο. • Να παρατηρήσουν τις αντιδράσεις του νηπίου κατά τον αποχωρισμό από τη μητέρα και κατά την επαφή του με τα ξέ-	10 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
3.5 Γλωσσική ανάπτυξη • Άναρθρος λόγος • Ψελλίσματα • Μεμονωμένες λέξεις • Τηλεγραφικός λόγος 3.6 Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη • Απόκτηση βασικής εμπιστοσύνης - δυσπιστίας	στία που θα αποκτήσει το βρέφος προς τον κόσμο και τον εαυτό του, εξαρτώνται από τη στάση των προσώπων του άμεσου περιβάλλοντος προς αυτό.	να πρόσωπα.	
• Προσκόλληση • Άγχος αποχωρι-	• Να κατανοήσουν ότι η προσκόλληση ως πρώτη		

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
σμού και άγχος προς ξένα πρόσωπα	διαπροσωπική σχέση έχει σημαντικές συνέπειες στη μελλοντική ζωή του ανθρώπου. • Να κατανοήσουν ότι το άγχος, τόσο του αποχωρισμού όσο και προς τα ξένα πρόσωπα δεν αποτελεί αρνητικό σημάδι εξέλιξης του βρέφους.		
4. ΝΗΠΙΑΚΗ (ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ) ΗΛΙΚΙΑ 4.1 Σωματικές αλλαγές 4.2 Νοητική ανάπτυξη	Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται • Να διακρίνουν οι μαθητές τις επιμέρους σωματικές μεταβολές που επισυμβαίνουν στην περίοδο αυτή • Να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της σκέψης του νηπίου.	• Να παρουσιαστούν συνοπτικά οι κύριες σωματικές αλλαγές. • Να δοθεί έμφαση στα γνωρίσματα της σκέψης του νηπίου. • Να παρουσιαστούν στον πίνακα συνοπτικά τα χαρακτηριστικά της	10 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
• Περιβάλλον και γνωστική ανάπτυξη • Γνωρίσματα της σκέψης του νηπίου • Σχηματισμός εν-νοιών 4.3 Γλωσσική ανά-πτυξη • Εγωκεντρικός και κοινωνικοποιημένος λόγος • Γλώσσα και νόηση	• Να κατανοήσουν το σχηματισμό των εννοιών και πώς αυτές οργανώ-νονται. • Να κατανοήσουν τις προέννοιες και τον εγω-κεντρικό χαρακτήρα της σκέψης του νηπίου. • Να κατανοήσουν ότι το πλούσιο ή φτωχό περι-βάλλον σε ερεθίσματα ε-πηρεάζει αντίστοιχα τη γνωστική ανάπτυξη. • Να είναι σε θέση να διακρίνουν τον εγωκε-ντρικό από τον κοινωνι-κοποιημένο λόγο. • Να κατανοήσουν τη σχέση γλώσσας και νό-ησης.	σκέψης του. • Να χρησιμοποιηθούν παραδείγματα για την καλύτερη κατανόηση των εννοιών και πώς αυ-τές ταξινομούνται. • Να χρησιμοποιηθούν παραδείγματα για την κατανόηση της περιβαλ-λοντικής επίδρασης στον γνωστικό τομέα. • Να αναφερθούν οι παρατηρήσεις των μαθητών από τις επι-σκέψεις τους στον Β/Σ. ως προς τον εγωκεντρικό και κοι-νωνικοποιημένο λόγο του νηπίου. • Θα γίνει καλύτερα κα-τανοητή η διάκριση του	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
• Καθυστέρηση της ομιλίας	• Να κατανοήσουν πότε το παιδί παρουσιάζει καθυστέρηση στην ομιλία	λόγου του νηπίου σε εγωκεντρικό και κοινωνικοποιημένο με τη χρήση σχετικής διαφάνειας. • Να χρησιμοποιηθούν παραδείγματα για την κατανόηση της σχέσης γλώσσας και νόησης.	
4.4 Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη • Απόκτηση αυτονομίας-αμφιβολίας • Απόκτηση πρωτοβουλίας-ενοχής	• Να κατανόησουν βασικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του νηπίου, όπως είναι η απόκτηση αυτονομίας, αμφιβολίας, πρωτοβουλίας ή ενοχής. Στην απόκτηση αυτών καθοριστικό ρόλο διαδραματίζουν οι γονείς.	• Να αναφέρουν οι μαθητές από την προσωπική τους εμπειρία παραδείγματα νηπίων με καθυστέρηση στην ομιλία. • Η ενότητα για την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του νηπίου θα γίνει περισσότερο κατανοητή, αν προκληθεί συζήτηση μεταξύ των μαθητών στα επιμέρους θέματα και φέρουν παραδείγματα από	
• Η διαμόρφωση του κοινωνικού ρόλου του φύλου	• Να κατανοήσουν τη μεγάλη σημασία του ρόλου του φύλου στην ψυχοκοινωνική		

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
• Παιδικοί φόβοι • Παιδικό παιγνίδι • Ηθική ανάπτυξη και θρησκευτική ανάπτυξη του νηπίου	ανάπτυξη του ατόμου. • Να μπορούν να διακρίνουν τους φόβους από τη φοβία. • Να γίνει κατανοητό πώς ξεκινά και πώς αναπτύσσεται το παιδικό παιγνίδι. • Να διακρίνουν οι μαθητές τις διάφορες μορφές του παιδικού παιγνιδιού. • Να γίνει κατανοητό τι είναι ηθικό για το νήπιο.	την καθημερινή ζωή. • Οι επισκέψεις σε βρεφονηπιακό σταθμό θα βοηθήσουν στην κατανόηση κάποιων μορφών της ψυχοκοινωνικής συμπεριφοράς των νηπίων. • Μια συνοπτική αναφορά στα κυριότερα χαρακτηριστικά της ψυχοκοινωνικής συμπεριφοράς του νηπίου μετά τη συνολική ανάπτυξή της, θα συντελέσει στη συγκράτηση τών σημαντικότερων σημείων.	
5. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΟΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:	• Να επικαλεστούν μαρτυρίες από τη λογοτεχνία για το ρόλο της μητέρας	11 Ώρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑ-ΛΙΑΣ
5.1 Ο ρόλος της μητέρας 5.2 Η εργαζόμενη μητέρα 5.3 Ο ρόλος του πατέρα 5.4 Η απουσία του πατέρα 5.5 Συμπεριφορά γονέων και προσωπικότητα του παιδιού 5.6 Στοργικοί, αυταρχικοί, υπερπροστατευτικοί γονείς 5.7 Επιβολή ορίων στην συμπεριφορά του αναπτυσσόμενου ανθρώπου 5.8 Η επίδραση των	• Να κατανοήσουν την αναγκαιότητα του μητρικού ρόλου. • Να αντιληφθούν ότι ο ρόλος του πατέρα είναι συμπληρωματικός ως προς το ρόλο της μητέρας στην αγωγή του παιδιού. • Να κατανοήσουν ότι η συμπεριφορά των γονέων ως προς το παιδί επιδρά στη διαμόρφωση ορισμένων γνωρισμάτων της προσωπικότητάς του.	καθώς και του πατέρα. Να δώσουν έμφαση στο ρόλο του πατέρα επειδή δεν έχει συνειδητοποιηθεί από όλους η συμβολή του στην εξέλιξη του παιδιού. • Να αντιληφθούν το περιεχόμενο του υπερπροστατευτισμού και τις συνέπειές του στη συμπεριφορά του παιδιού. • Να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα επιβολής ορίων από τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού. • Να κατανοήσουν την έννοια της αυτοεκτίμησης και τη συμβολή των	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
γονέων στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης του παιδιού.		γονέων στην οικοδόμησή της.	
6. ΜΟΡΦΕΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 6.1 Έννοια της Προβληματικής Συμπεριφοράς 6.2 Επιθετικότητα 6.3 Ψέμα και Κλοπή 6.4 Τραυλισμός	Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να: • Να κατανοήσουν πότε η συμπεριφορά χαρακτηρίζεται ως προβληματική. • Να συνειδητοποιήσουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με αυτές τις μορφές της προβληματικής	• Με τις επισκέψεις τους στο Β/Σ να παρατηρήσουν και να καταγράψουν τα κύρια χαρακτηριστικά των παιδιών με προβληματική συμπεριφορά.	4 Ώρες
6.5 Διαταραχή της ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας	συμπεριφοράς.		

Η αξιολόγηση των μαθητών να γίνεται με προφορική και γραπτή εξέταση συνεκτιμώντας επιπλέον και την ενεργό συμμετοχή του μαθητή στις διάφορες δραστηριότητες.

8. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Σκοπός: Ο σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τον κώδικα και τις αρχές που διέπουν την δεοντολογία του επαγγέλματος και να κατανοήσουν την σημασία που έχουν οι δεξιότητες για την επαγγελματική τους απασχόληση.

Α/α	Περιεχόμενο	Στόχοι	Μέθοδοι Εκπαίδευσης
1.	3. Σκοπός και περιεχόμενο για τον κώδικα δεοντολογίας. 1.10 Δεοντολογία και επαγγελματικά δικαιώματα. 1.11 Δεοντολογία και επαγγελματικές υποχρεώσεις. 1.12 Θεμελιώδεις αρχές άσκησης του επαγγέλματος. 1.13 Επαγγελματικές και ηθικές αξίες.	❑ Να κατανοήσουν τους κανόνες και της ηθικές αρχές της δεοντολογίας του επαγγέλματος μέσα από τα επαγγελματικά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις.	✓ Εργασία πάνω στην δεοντολογία και στις θεμελιώδεις αρχές του επαγγέλματος.
2.	8. Συστήματα ορίων σχέσεις και συμπεριφορές. 2.16 Η έννοια των επαγγελματικών ορίων. 2.17 Η επαγγελματική πρωτοβουλία 2.18 Αρχές συνεργασίας. 2.19 Επαγγελματική συμπληρωματικότητα. 2.20 Η έννοια της ανταγωνιστικότητας.	❑ Να ευαισθητοποιηθούν για τα όρια σχέσης και συμπεριφοράς, τις αρχές συνεργασίας και να ανταποκριθούν στους κανόνες της επαγγελματικής πρωτοβουλίας και ανταγωνιστικότητας. ❑ Να κατανοήσουν τις αξίες και τους κανόνες που παρέχει η κάλυψη του επαγγελματός τους για την κοινωνική φροντίδα και αποκάτασταση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.	✓ Επισκέψεις σε εργασιακούς χώρους. Προβολή διαφανειών – βίντεο. Επαφή με επαγγελματίες λειτουργούς κοινωνικής φροντίδας. Εργασία

Α/α	Περιεχόμενο	Στόχοι	Μέθοδοι Εκπαίδευσης
3.	9. Δεξιότητες και επάγγελμα 3.8 Κύρια αντικείμενα επαγγελματικής απασχόλησης. 3.9 Θεμελιώδεις επαγγελματικές δεξιότητες. 3.10 Ο ρόλος της αυτογνωσίας και του αυτοελέγχου. 3.11 Επαγγελματικές προσδοκίες και ικανοποιήσεις. 3.12 Δυσκολίες και ιδιαιτερότητες του επαγγέλματος. 3.13 Πρωτοβουλία διεπαγγελματική συνεργασία.	❑ Να γνωρίσουν τις θεμελειώδεις επαγγελματικές δραστηριότητες και δεξιότητες, να κατανοήσουν την σπουδαιότητα της αυτογνωσίας και του αυτοελέγχου. ❑ Να συντελούν στην αποφυγή των δυσκολιών του επαγγέλματος και να είναι πρόθυμοι σε οποιαδήποτε μορφή επαγγελματικής συνεργασίας και να λαμβάνουν πρωτοβουλίες που θα αποδίδουν πετυχημένες προσδοκίες και ηθικές ικανοποιήσεις.	✓ Μέσα απο εργασίες και συζητήσεις να κατανοήσουν οι μαθητές τις δεξιότητες του επαγγέλματος.
4.	4.10 Κώδικας δεοντολογίας του επαγγέλματος κοινωνικής φροντίδας.	❑ Να κατανοήσουν και να εμπεδώσουν τον κώδικα δεοντολογίας του επαγγέλματος λειτουργού της κοινωνικής φροντίδας.	✓ Εργασία στον κώδικα δεοντολογίας του επαγγέλματος.

ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΒΟΗΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ
ΚΥΚΛΟΣ Β'

ΜΑΘΗΜΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Γενικός Σκοπός του Μαθήματος	Το μάθημα της Πρακτικής Άσκησης θεωρείται συνέχεια του αντίστοιχου μαθήματος του Α' κύκλου. Δίνει το ερέθισμα στο/η μαθητή/τρια αυτής της ηλικίας να έλθει σε επαφή με υπηρεσίες παροχής φροντίδας ατόμων διαφόρων ηλικιών με ή χωρίς ιδιαιτερότητες και σταδιακά να εμπλακεί στην παραγωγή επαγγελματικού έργου έτσι ώστε να καλλιεργήσει επαγγελματικές δεξιότητες συνδεδεμένες άμεσα με το αντικείμενο του επαγγέλματος του/της όπως και να αποκτήσει σταδιακά εμπειρία σε πραγματικές συνθήκες εργασίας. Παράλληλα εισαγάγει το/τη μαθητή/τρια στις αρχές της επαγγελματικής δεοντολογίας και τον ευαισθητοποιεί ανάλογα, καλλιεργώντας του δεξιότητες επικοινωνίας και τρόπους προσφοράς στήριξης και φροντίδας που σέβονται τον εξυπηρετούμενο και το δικαίωμά του να αποφασίζει για το είδος και την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών. Οι εργαζόμενοι στο χώρο των υπηρεσιών, με την ανάλογη από τον εκπαιδευτή προετοιμασία, λειτουργούν οι ίδιοι *ως μέσον* για την σταδιακή εμπλοκή του/της μαθητή/τριας στην παραγωγή συγκεκριμένου έργου ενώ ο εκπαιδευτής, καθηγητής πρακτικής άσκησης, εποπτεύει και διευκολύνει, είτε άμεσα είτε κατά τη διάρκεια των συναντήσεων εποπτείας, την ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων που συνδέονται με τις ανάγκες και τα αντικείμενα απασχόλησης του συγκεκριμένου πλαισίου. Για την πρακτική άσκηση των μαθητών χρησιμοποιούνται Υπηρεσίες: Κλειστής Περίθαλψης, Ενδιάμεσες Δομές Διαβίωσης, Φροντίδας Ατόμων με Ιδιαιτερότητες όπως: ιδρύματα Χρόνιων Πασχόντων, Υπηρεσίες Αποκατάστασης Αναπηρίας, ειδικά σχολεία, ειδικές επαγγελματικές σχολές και εργαστήρια, προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, υπηρεσίες για την υποστήριξη πολιτισμικών και εθνικών μειονοτήτων κ.α . Τέλος στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης ο/η μαθητής/τρια αναλαμβάνει πτυχιακή εργασία με θέμα που επιλέγει ο/η ίδιος/α σε συνεργασία με τον/τους καθηγητές πρακτικής άσκησης την οποία καταθέτει σε εύλογο διάστημα πριν το τέλος του χρόνου, την οποία παρουσιάζει στην τάξη την τελευταία ημέρα υλοποίησης του μαθήματος. Για τη διαμόρφωση του τελικού βαθμού λαμβάνεται υπόψη και ο βαθμός πτυχιακής εργασίας.

Μέρος Α: ***Εισαγωγή και σταδιακή Προετοιμασία για την Άσκηση Επαγγελματικών Δεξιοτήτων και την Εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας***

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ♦ Διερευνά το ρόλο και το περιεχόμενο της πρακτικής άσκησης ♦ Αναγνωρίζει τη σχέση της πρακτικής άσκησης με τα υπόλοιπα μαθήματα του προγράμματος σπουδών του αυτού και του προηγούμενου κύκλου ♦ Εντοπίζει τα βασικά στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος που διαμορφώνουν την άσκηση	1. 1 Έννοια, Αντικείμενο και σκοποί της Πρακτικής Άσκησης και η σύνδεσή της με το αντίστοιχο μάθημα του Α κύκλου. 1.2 Η παροχή υπηρεσιών στο άτομο στα διάφορα στάδια εξέλιξής του με ή χωρίς ιδιαιτερότητες 1.3 Στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος 1.4 Τρόποι συγκέντρωσης και καταγραφής	α. καταιγισμός ιδεών β. Συζήτηση γ. Διαφάνειες δ. Εργασία σε υποομάδες ε. Χρήση πίνακα στ. slides	Ανάθεση μικρών εργασιών σε υποομάδες της σχολικής τάξης με τη μορφή project	Συν. εβδ του πρώτου μέρους 5. ειδικότερα: **8**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
επαγγελματικου εργου ♦ Προσδιορίζει τρόπους συγκέντρωσης πληροφοριών για τον εξυπηρετούμενο ♦ Περιγράφει τρόπους συνεργασίας με άλλους επαγγελματίες του εργασιακού πλαισίου για την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών	πληροφοριών. Μελέτη αρχείων και εγγράφων			
♦ Ορίζει το σκοπό και τα στοιχεία που συμπεριλαμβάνει ο κώδικας δεοντολογίας για ένα επάγγελμα ♦ Συνδέει τα στοιχεία του κώδικα με τις επαγγελματικές υποχρεώσεις και τα αντίστοιχα δικαιώματα για τον εργαζόμενο ♦ Διερευνήσει τα στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος που διαμορφώνουν την άσκηση του επαγγελματικού έργου ♦ Διακρίνει τις ιδιαιτερότητες των ανθρωπιστικών επαγγελμάτων από άλλα επαγγέλματα ♦ Διερευνά τις επαγγελματικές	1.5 Σκοπός και περιεχόμενο του κώδικα δεοντολογίας. 1.6 Δεοντολογία και επαγγελματικά δικαιώματα. 1.7 Δεοντολογία και επαγγελματικές υποχρεώσεις. 1.8 Θεμελιώδεις αρχές και προϋποθέσεις στην άσκηση ανθρωπιστικών επαγγελμάτων 1.9 Επαγγελματικές και ηθικές αξίες.	α. καταιγισμός ιδεών β. Συζήτηση γ. Διαφάνειες δ. Εργασία σε ζευγάρια και υποομάδες ε. Χρήση πίνακα στ. Χρήση ερωτηματολογίων σχετικά με τη διερεύνηση επαγγελματικών αξιών	Τεστ με ερωτήσεις συμπλήρωσης Ομαδικές ή ατομικές εργασίες με αναφορά τω επαγγέλματα που έχουν σαν αντικείμενο την παροχή στήριξης και φροντίδας στο άτομο	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
αξίες που διέπουν την άσκηση ανθρωπιστικών επαγγελμάτων				
♦ Κατανοεί την έννοια των επαγγελματικών ορίων και την ανάγκη διαφύλαξής τους προς όφελος των εργαζομένων και εξυπηρετούμενων ♦ Αναφέρει τρόπους ανάπτυξης της πρωτοβουλίας και της συνεργασίας στον εργασιακό χώρο ♦ Προσδιορίζει την έννοια και το περιεχόμενο των επαγγελματικών δεξιοτήτων στην επιτυχή άσκηση των επαγγελμάτων	1.10 Συστήματα ορίων σχέσεις και συμπεριφορές. 1.11 Η έννοια των επαγγελματικών ορίων. 1.12 Η επαγγελματική πρωτοβουλία 1.13 Αρχές συνεργασίας. 1.14 Επαγγελματική συμπληρωματικότητα 1.15 Η έννοια της ανταγωνιστικότητας 1.16 Δεξιότητες και επάγγελμα.	α. Μελέτη περιπτώσεων β. Συζήτηση γ. Διαφάνειες δ. Εργασία σε ζευγάρια και υποομάδες ε. Χρήση πίνακα στ. Παίξιμο ρόλων	Τεστ με ερωτήσεις σωστού λάθους και σύζευξης Ομαδικές ή ατομικές εργασίες σχετικά με τρόπους ανάπτυξης της συνεργασίας Δραματοποίηση	**8**
♦ Επικεντρώνει και ορίζει τις απαραίτητες επαγγελματικές δεξιότητες στην άσκηση του επαγγέλματός του ♦ Αναγνωρίζει το ρόλο της αυτογνωσίας στη προσωπική του και επαγγελματική του ανάπτυξη ♦ Αναφέρει τα ειδικότερα αντικείμενα απασχόλησης στην άσκηση του επαγγέλματός του	1.17 Κύρια αντικείμενα επαγγελματικής απασχόλησης. 1.18 Θεμελιώδεις επαγγελματικές δεξιότητες. 1.19 Ο ρόλος της αυτογνωσίας και του αυτοελέγχου. 1.20 Επαγγελματικές προσδοκίες και ικανοποιήσεις. 1.21 Δυσκολίες και	α. καταιγισμός ιδεών β. Συζήτηση γ. Διαφάνειες δ. Εργασία σε ζευγάρια και υποομάδες ε. Χρήση πίνακα στ. Χρήση ερωτηματολογίων σχετικά με τις επαγγελματικές προσδοκίες	Τεστ με ερωτήσεις σωστού λάθους και σύζευξης Συμπλήρωση ατομικών ασκήσεων αυτογνωσίας Βιωματικές ασκήσεις στην επίλυση και διαχείριση συγκρούσεων Ομαδικές ή ατομικές εργασίες σχετικά με τα	**8**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Διερευνά τις προσωπικές του προσδοκίες ♦ Ορίζει την έννοια και το ρόλο της επαγγελματικής ικανοποίησης ♦ Διακρίνει τις ιδιαιτερότητες του επαγγέλματός του ♦ Διερευνά τα στοιχεία προσωπικότητάς του τα οποία συνδυάζονται με την επιτυχή άσκηση του επαγγέλματός του	ιδιαιτερότητες του επαγγέλματος. 1.26 Πρωτοβουλία διεπαγγελματική συνεργασία. 1.27 Κώδικας δεοντολογίας του επαγγέλματος κοινωνικής φροντίδας		ειδικότερα αντικείμενα απασχόλησης στο συγκεκριμένο επάγγελμα Σύνταξη αναλυτικής μονογραφίας του επαγγέλματος του Κοινωνικού Φροντιστή	
♦ Αξιολογεί την εμπειρία που απέκτησε μέχρι τώρα από τα θέματα που διαπραγματεύτηκε στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης ♦ Συνδέσει τα θέματα που διαπραγματεύτηκε με την τοποθέτησή του σε πλαίσιο πρακτικής άσκησης ♦ Διερευνήσει αρχικά τα αντικείμενα απασχόλησης στο πλαίσιο που πρόκειται να τοποθετηθεί ♦ Προσδιορίσει τα αντικείμενα	1.18 Προετοιμασία για την τοποθέτηση σε εργασιακά πλαίσια 1.19 Παροχή οδηγιών σχετικά με τη διατήρηση ημερολογίου πρακτικής άσκησης με συγκεκριμένη δομή 1.20 Παρουσίαση της έννοιας και του ρόλου της συνεργασίας με τους επαγγελματίες στο πλαίσιο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης	Χρήση διαφανειών για την παροχή οδηγιών που θα περιλαμβάνουν τα παρακάτω: Η ομάδα των μαθητών χωρίζεται τουλάχιστον σε δύο υποομάδες. Η μία υποομάδα προετοιμάζεται να τοποθετηθεί σε πρώτη φάση σε ένα πλαίσιο κλειστής περίθαλψης (ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών και τα προσφερόμενα πλαίσια πρακτικής άσκησης και αυτή η ομάδα μπορεί να σπάσει σε μικρότερες υποομάδες των3- 4	Εργασία σε υποομάδες Ατομικά φύλλα άσκησης Οργάνωση ατομικών σχεδίων επαγγελματικού έργου (tasks) που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά την τοποθέτηση του/της μαθητή/τριας σε αντίστοιχα με τις επισκέψεις πλαίσια πρακτικής άσκησης Οργάνωση υποομάδων πρακτικής άσκησης και συζήτηση γύρω από τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τη	**8**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
του δικού του/της ρόλου στα συγκεκριμένα εργασιακά πλαίσια ♦ Διερευνήσει πιθανές δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει στην άσκηση του ρόλου του/της ♦ Εντοπίσει σημεία στα οποία χρειάζεται να επικεντρωθεί και να συγκεντρώσει πληροφορίες πριν τη τοποθέτησή του/της ♦ Περιγράφει τις υποχρεώσεις του/της κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πρακτικής άσκησης ♦ Αναφέρει και να κατανοεί τη χρήση και το περιεχόμενο του ημερολογίου πρακτικής άσκησης και των συναντήσεων εποπτείας ♦ Ασκηθεί στη οργάνωση του χρόνου και στον ορισμό στόχων	καθώς και του ρόλου του καθηγητή /επόπτη πρακτικής άσκησης. 1.21 Έννοια, περιεχόμενο και στόχοι των συναντήσεων των υποομάδων με τον εκπαιδευτικό (συναντήσεις εποπτείας) και πως αυτές μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση του επαγγελματικού ρόλου και στην ανάπτυξη και άσκηση επαγγελματικών δεξιοτήτων 1.22 Παρουσίαση των πλαισίων που έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση της πρακτικής τα οποία δεν είναι απαραίτητα να είναι τα ίδια με αυτά στα οποία πραγματοποιήθηκαν οι επισκέψεις ώστε να δοθεί η δυνατότητα	μελών). Η δεύτερη υπομάδα προετοιμάζεται να τοποθετηθεί σε πρώτη φάση σε ένα πλαίσιο που ασχολείται με άτομα με κάποιας μορφής ιδιαιτερότητα (ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών και τα προσφερόμενα πλαίσια πρακτικής άσκησης και αυτή η ομάδα μπορεί να σπάσει σε μικρότερες υποομάδες των3- 4 μελών). Στη συνέχεια και μετά από την τοποθέτηση των μαθητών σύμφωνα με τα παραπάνω για **11** εβδομάδες στα συγκεκριμένα εργασιακά πλαίσια σε δεύτερη φάση θα γίνει αντιστροφή των δύο υποομάδων έτσι ώστε κάθε μαθητή/τρια να εξασφαλιστεί ότι θα τοποθετηθεί σε δύο διαφορετικά πλαίσια πρακτικής άσκησης Η	σύσταση των υποομάδων Ασκήσεις βιωματικές γύρω από τις προσδοκίες και τους φόβους των μαθητών κατά την υλοποίηση της πρακτικής Συζήτηση σε ζευγάρια γύρω από τους προσωπικούς και επαγγελματικούς στόχους κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της άσκησης από τους μαθητές Ατομικά φύλλα συμπλήρωσης σχετικά με τις προσδοκίες των μαθητών για τις συναντήσεις εποπτείας Άσκηση στη χρήση και συμπλήρωση του ημερολογίου πρακτικής άσκησης Παίξιμο ρόλων σχετικά με την τοποθέτηση σε εργασιακό πλαίσιο	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
◆ Αναπτύξει δεξιότητες συνεργασίας με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και τους καθηγητές του/της ◆ Καλλιεργεί κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και τους καθηγητές του/της ◆ Καλλιεργήσει θετικές στάσεις προς τις ομάδες ατόμων που πρόκειται να απασχοληθεί στο πλαίσιο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης ◆ Εντοπίσει τα σημεία- κλειδιά που οφείλει να προσέχει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πρακτικής άσκησης ◆ Προετοιμαστεί για να επιλέξει θέμα πτυχιακής εργασίας την οποία θα αναλάβει με κάποιον άλλο συμμαθητή του, θα τη δουλέψει κατά τη διάρκεια του χρόνου και θα την παρουσιάσει στην τελευταία συνάντηση στην τάξη στο	στους μαθητές να γνωρίσουν όσο το δυνατόν περισσότερες υπηρεσίες. 1.23 Παροχή πρακτικών οδηγιών που σχετίζονται με τα πλαίσια που έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση της πρακτικής.	δεύτερη φάση της τοποθέτησης είναι για **11** εβδομάδες επίσης. Η κάθε υποομάδα την ημέρα πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης αφιερώνει **6** ώρες από τις 8-βάσει του ωρολογίου προγράμματος- στην **εκτέλεση συγκεκριμένου έργου** στο πλαίσιο πρακτικής, ενώ οι **2** ώρες εβδομαδιαία αφιερώνονται στις **συναντήσεις εποπτείας** με την/τον καθηγητή υπεύθυνο πρακτικής άσκησης είτε στο χώρο πρακτικής άσκησης είτε στην τάξη (αν η κάθε υποομάδα έχει σπάσει σε μικρότερες ομάδες). Κάθε υποομάδα συναντάται με ένα από τους δύο καθηγητές που έχουν αναλάβει το εργαστηριακό μάθημα. Και σε αυτή την περίπτωση όταν θα γίνει η αντιστροφή των δύο υποομάδων στα πλαίσια		

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
χρόνο του μαθήματος της πρακτικής άσκησης πριν τη λήξη του σχολικού έτους		πρακτικής μπορεί/ η όχι να αντιστραφούν και οι επόπτες ανάλογα με την εκτίμηση τωνκαθηγητών-υπεύθυνων πρακτικής άσκησης Για τα παραπάνω ενημερώνονται οι μαθητές και ενεργοποιούνται ώστε να συμμετέχουν δυναμικά στην εξέλιξη της πρακτικής άσκησης		

Μέρος Β: ***Άσκηση Επαγγελματικών Δεξιοτήτων-: Τοποθέτηση σε πλαίσιο Πρακτικής Άσκησης: Συμμετοχική Παρατήρηση, Shadowing και σταδιακή εποπτευόμενη εμπλοκή στη Παραγωγή Συγκεκριμένου Επαγγελματικού Έργου***

Γενική Παρατήρηση/ Οδηγία: Η τοποθέτηση σε πλαίσιο υλοποίησης πρακτικής άσκησης ακολουθεί δύο εξελικτικές φάσεις:

α) αυτή κατά την οποία ο/η μαθητής/τρια ενεργά και συμμετοχικά παρατηρεί και αναλαμβάνει απλούς επαγγελματικούς στόχους και ασκείται σε προτογενείς επαγγελματικές δεξιότητες πάντα με την καθοδήγηση, τις ακριβείς οδηγίες και την εποπτεία του επαγγελματία που εργάζεται στο χώρο και έχει αναλάβει αυτό το ρόλο για τους μαθητές σε συνεργασία πάντα με τον/την υπεύθυνο καθηγητή/τρια. Η διάρκεια αυτής της φάσης είναι περίπου 3 εβδομάδες . Κάθε εβδομάδα πραγματοποιούνται 6 ώρες στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης και 2 ώρες στη συνάντηση εποπτείας και ανατροφοδότησης,
β) αυτή κατά την οποία ο/η μαθητής/τρια σταδιακά εμπλέκεται στην άσκηση πιο πολύπλοκων δεξιοτήτων και την παραγωγή ολοκληρωμένου έργου το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη βοήθεια, την καθοδήγηση, τις ακριβείς οδηγίες και την εποπτεία του επαγγελματία που εργάζεται στο χώρο και έχει αναλάβει αυτό το ρόλο για τους μαθητές σε συνεργασία πάντα με τον/την υπεύθυνο καθηγητή/τρια. Η διάρκεια αυτής της φάσης είναι περίπου 8 εβδομάδες . Κάθε εβδομάδα πραγματοποιούνται 6 ώρες στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης και 2 ώρες στη συνάντηση εποπτείας και ανατροφοδότησης,
Στη συνέχεια οι δύο υποομάδες αλλάζουν πλαίσια πρακτικής άσκησης και ακολουθούνται εκ νέου οι προαναφερόμενες εξελικτικές φάσεις για τα νέα πλαίσια.
Τα παραπάνω ισχύουν και για τις δύο υποομάδες μαθητών για τα οποία πρέπει να προετοιμαστούν κατάλληλα τόσο οι μαθητές όσο και οι εργαζόμενοι στα πλαίσια που έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι δύο προαναφερόμενες φάσεις υλοποίησης και ο εκπαιδευτικός προσαρμόζει τις οδηγίες του αναλυτικού ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των πλαισίων που έχει επιλέξει για την πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης θεωρώντας απαραίτητο ο κάθε μαθητής να τοποθετηθεί σε δύο εργασιακά πλαίσια διαφορετικά μεταξύ τους ως προς τη δομή της υπηρεσίας, το είδος των παρεχομένων υπηρεσιών και τις ιδιαιτερότητες της πληθυσμιακής ομάδας στην οποία απευθύνονται.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός/η να: ◆ Περιγράφει την υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή και την καταλληλότητά της για τους εξυπηρετουμενους και τους εργαζόμενους ◆ Συνθέτει το οργανόγραμμα/δομή της υπηρεσίας ◆ Περιγράφει τα επαγγελματικά καθήκοντα των εργαζομένων ανάλογα με τη θέση που έχουν στην υπηρεσία και το συγκεκριμένο πρόγραμμα ◆ Παρουσιάζει το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες που υλοποιεί η υπηρεσία ◆ Αξιολογεί τη σημασία του ολοκληρωμένου προγράμματος για την αποτελεσματική φύλαξη, φροντίδα , ψυχοκοινωνική εξέλιξη και κοινωνική ένταξη του εξυπηρετούμενου πληθυσμού ◆ Καταγράφει τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία, μέσα και ειδικό εξοπλισμό που διαθέτει η υπηρεσία ◆ Περιγράφει κριτικά τις δραστηριότητες του εξυπηρετούμενου πληθυσμού είτε εξατομικευμένα είτε ως ομάδα	Τοποθέτηση σε Υπηρεσίες: Κλειστής Περίθαλψης, Ενδιάμεσες Δομές Διαβίωσης, Φροντίδας Ατόμων με ιοιαιτεροτητες οπως: ιδρύματα Χρόνιων Πασχόντων, Υπηρεσίες Αποκατάστασης Αναπηρίας, ειδικά σχολεία, ειδικές επαγγελματικές σχολές και εργαστήρια, προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, υπηρεσίες για την υποστήριξη πολιτισμικών και εθνικών μειονοτήτων κ.α Συνεργασία του/της μαθητή/τριας με άλλα μέλη της ομάδας του, τους επαγγελματίες του χώρου, τον υπεύθυνο καθηγητή του και τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό	Παρατήρηση από απόσταση των χώρων, του προσωπικού, των άμεσα εξυπηρετούμενων, των δραστηριοτήτων, των επισκεπτων κ.α Συμμετοχική παρατήρηση στο χώρο και στην υλοποίηση δραστηριοτήτων (π.χ φαγητό, άλλαγμα, δημιουργική απασχόληση, ατομική υγιεινή κ.α) Shadowing: στενή παρακολούθηση ενός επαγγελματία/ εργαζομένου στο σταθμό και καταγραφή των ειδικών επαγγελματικών καθηκόντων του ◆ Καταγραφή σε φύλλο παρατηρήσεων στοιχείων όπως: αριθμός εξυπηρετούμενων την ημέρα, σταθερότητα αυτού του αριθμού, αριθμός επιστημονικού και βοηθητικού προσωπικού, σχετική αναλογία, χώρων, είδη και χρήσεις των κυρίων και βοηθητικών χώρων, είδη χρησιμοποιούμενου	Συμπλήρωση ημερολογίου πρακτικής άσκησης Σύνταξη ατομικών εκθέσεων στις οποίες θα παρουσιαζονται αναλυτικα τα είδη δραστηριοτήτων, οι στόχοι, τα αποτελέσματα και ο ρόλος του ίδιου του μαθητή στην υλοποίηση των καταγεγραμμένων. Παρακολούθηση των μαθητών κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων. Πολλές από τις παρατηρήσεις του καθηγητή επόπτη και του υπεύθυνου επαγγελματία από την πλευρά του φορέα μπορούν να αποτελέσουν ερέθισμα για συζήτηση στις συναντήσεις εποπτείας- ανατροφοδότησης Συναντήσεις εποπτείας- ανατροφοδότησης στις οποίες οι μαθητές σε ομάδα παρουσιάζουν τις εμπειρίες τους, τις δυσκολίες και τα προβλήματα στην εξέλιξη του έργου τους, θέτουν μελλοντικούς	**3 εβδ.(18** ώρες πρακτικής και **6** ώρες συναντήσεις εποπτείας**)**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
◆ Έλθει σε πρώτη επαφή με τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία, μέσα και ειδικό εξοπλισμό που διαθέτει η υπηρεσία ◆ Κινείται με άνεση στους χώρους της υπηρεσίας ◆ Αναγνωρίζει και να καταγράφει τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας της υπηρεσίας ◆ Εντοπίζει τους κινδύνους που προέρχονται από ένα ακατάλληλο κτίριο ή υλικό που δεν τηρεί τις προδιαγραφές ασφάλειας για τις ηλικίες που εξυπηρετεί ◆ Καλλιεργεί δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας με τους άλλους εργαζόμενους, τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό και τις οικογένειές τους		ψυχοπαιδαγωγικού υλικού, ύπαρξη ή όχι ειδικού εξοπλισμού, μέτρα ασφάλειας κ.α Εποπτεία των χώρων δημιουργικής απασχόλησης ή παροχής φροντίδας με την καθοδήγηση άλλου επαγγελματία Συζήτηση με τους επαγγελματίες του χώρου σχετικά με την υλοποίηση του έργου τους Ενεργή εξατομικευμένη παρατήρηση της συμπεριφοράς εξυπηρετούμενων για τον εντοπισμό ιδιαιτεροτήτων στη προσωπικότητα και τη συμπεριφορά τους	βραχυπρόθεσμους επαγγελματικούς στόχους, υποστηρίζονται στην καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων που πρέπει να χρησιμοποιήσουν για την παραγωγή συγκεκριμένου έργου, παίρνουν κατευθύνσεις υλοποίησης κ.α	
◆ Εφαρμόζει οδηγίες σχετικά με την οργάνωση και υλοποίηση δραστηριοτήτων δημιουργικής απασχόλησης κατάλληλες για την ηλικία που απευθύνονται	Υπηρεσίες: Κλειστής Περίθαλψης, Ενδιάμεσες Δομές Διαβίωσης, Φροντίδας Ατόμων με Ιδιαιτερότητες όπως: ιδρύματα Χρόνιων	Συνεργασία με διαφορετικές ειδικότητες επαγγελματιών που απασχολούνται στο χώρο για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου	Συμπλήρωση ημερολογίου πρακτικής άσκησης Σύνταξη ατομικών εκθέσεων στις οποίες θα παρουσιάζονται αναλυτικά	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
♦ Συνυλοποιεί έχοντας συγκεκριμένους στόχους δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας ♦ Ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στους στόχους που έχουν τεθεί ♦ Εντοπίζει λάθη στους χειρισμούς και στα βήματα υλοποίησης ♦ Προετοιμάζει υλικά και μέσα για την εφαρμογή δραστηριοτήτων ♦ Συμμετέχει στη διατήρηση της τάξης και της καθαριότητας του χώρου ♦ Παρέχει βοήθεια στη πρωτοβάθμια παροχή φροντίδας των εξυπηρετούμενων (προσωπική υγιεινή, τάισμα, ντύσιμο, συνοδεία κ.α) όπου το πλαίσιο το απαιτεί ♦ Ακολουθεί οδηγίες για την παροχή πρώτων βοηθειών σε περιπτώσεις ανάγκης ♦ Στηρίζει και να εμψυχώνει τους εξυπηρετούμενους στην καλλιέργεια βασικών	Πασχόντων, Υπηρεσίες Αποκατάστασης Αναπηρίας, ειδικά σχολεία, ειδικές επαγγελματικές σχολές και εργαστήρια, προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, υπηρεσίες για την υποστήριξη πολιτισμικών και εθνικών μειονοτήτων κ.α Συνεργασία του/της μαθητή/τριας με άλλα μέλη της ομάδας του, τους επαγγελματίες του χώρου, τον υπεύθυνο καθηγητή του και τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό	Ανάπτυξη σχέση *μέντορα-μαθητή* με έναν από το επιστημονικό προσωπικό του χώρου προκειμένου να ακολουθεί στη συνέχεια συγκεκριμένες οδηγίες και να τίθενται συγκεκριμένα καθήκοντα στην υλοποίηση Ενεργή Εποπτεία των χώρων δημιουργικής απασχόλησης, φροντίδας, ανάπαυσης ή όποιων άλλων εξειδικευμένων χώρων διαθέτει η υπηρεσία με την καθοδήγηση άλλου επαγγελματία Συμμετοχή με καθοδήγηση στην πραγματοποίηση συγκεκριμένων επαγγελματικών έργων όπως: α. Διατήρηση της τάξης και της καθαριότητας του χώρου β. Παροχή πρώτων	τα είδη δραστηριοτήτων, οι στόχοι, τα αποτελέσματα και ο ρόλος του ίδιου του μαθητή στην υλοποίηση των καταγεγραμμένων. Παρακολούθηση των μαθητών κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων. Πολλές από τις παρατηρήσεις του καθηγητή επόπτη και του υπεύθυνου επαγγελματία από την πλευρά του φορέα μπορούν να αποτελέσουν ερέθισμα για συζήτηση στις συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης Συναντήσεις εποπτείας-ανατροφοδότησης στις οποίες οι μαθητές σε ομάδα παρουσιάζουν τις εμπειρίες τους, τις δυσκολίες και τα προβλήματα στην εξέλιξη του έργου τους, θέτουν μελλοντικούς βραχυπρόθεσμους	**8 εβδ.(48** ώρες πρακτικής και **16** ώρες συναντήσεις εποπτείας**)**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης, επικοινωνίας, συνεργασίας, ενεργοποίησης, κοινωνικής προσαρμογής κ.α ◆ Αντιμετωπίζει εξατομικευμένα τον κάθε εξυπηρετούμενο ◆ Εντοπίζει εξατομικευμένα αδυναμίες ◆ θέτει εξατομικευμένες προτεραιότητες εκπαίδευσης και ανάπτυξης ◆ Αναπτύσσει ευελιξία στο χειρισμό των υλικών και της υποδομής που διατίθεται για την υλοποίηση δραστηριοτήτων ◆ Θέτει στόχους που αφορούν τη βελτίωση και εξέλιξή του ως επαγγελματία		βοηθειών γ. Προετοιμασία υλικών και μέσων για την εφαρμογή συγκεκριμένων δραστηριοτήτων δ. Τάισμα ε. Ατομική υγιεινή στ. Ντύσιμο ζ. Χρήση εργαλείων, μέσων και ειδικού εξοπλισμού που διαθέτει η υπηρεσία για συγκεκριμένους ψυχοπαιδαγωγικούς στόχους η. Συνοδεία βοήθεια στη διεκπεραίωση πρακτικών εκκρεμοτήτων κ.α	επαγγελματικούς στόχους, υποστηρίζονται στην καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων που πρέπει να χρησιμοποιήσουν για την παραγωγή συγκεκριμένου έργου, παίρνουν κατευθύνσεις υλοποίησης κ.α	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ Ενδεικτικά
Ο/η μαθητής/τρια να είναι ικανός να: ◆ Αναπτύσσει κριτήρια αυτοαξιολόγησης ◆ Εντοπίζει τα δυνατά του σημεία όπως και αυτα που θέλουν βελτίωση ◆ Θέτει ρεαλιστικούς επαγγελματικούς στόχους ◆ Καλλιεργεί δεξιότητες παρουσίασης σε κοινό, χειρισμού του προφορικού και γραπτού λόγου	Ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης με: α. Ανατροφοδοτική συζήτηση αξιολόγησης β. Παρουσίαση πτυχιακών εργασιών	α. Συζήτηση αξιολόγησης β. Παρουσίαση πτυχιακών εργασιών	Η συμμετοχή στη συζήτηση αξιολόγησης Η παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας Η ίδια η πτυχιακή ως προς: Τη δομή της Το περιεχόμενό της Τον τρόπο παρουσίασης των ενοτήτων Τις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν Το τρόπο γραφής -δομή και έκφραση	8

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ

Γενικός Σκοπός : Σκοπός του μαθήματος είναι α)οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν το περιεχόμενο, την εξέλιξη και τις σύγχρονες αντιλήψεις της αποκατάστασης, τη σημερινή νομοθεσία, υποδομή και οργάνωση και τα προγράμματα –πλαίσια αποκατάστασης για διαφορετικές κατηγορίες ατόμων με ιδιαιτερότητες και β) να κατανοήσουν ότι η αποκατάσταση είναι μια συνεχής εξελικτική διαδικασία και οι ίδιοι πρέπει να αποκτήσουν δεξιότητες για το ρόλο τους στο πλαίσιο της αποκατάστασης σε σχέση με όλους όσους εμπλέκονται σ΄ αυτήν.

Κεφάλαιο 1 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ -ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να κατανοήσουν οι μαθητές-τριες, την έννοια της Αποκατάστασης • Να γνωρίσουν τα αντικείμενα και τους σκοπούς της • Να γνωρίσουν την ιστορική εξέλιξη της αποκατάστασης	1.1 Έννοιες 1.2 Ορισμός και στόχοι της Αποκατάστασης 1.3 Ιστορική αναδρομή-Σύγχρονες Αντιλήψεις	- Διαφάνειες - Slides	• Η αξιολόγηση των μαθητριών γίνεται με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών, σχετικά με τις υπηρεσίες Αποκατάστασης • (Φορέας, δομή, λειτουργία)που γνωρίζουν	3

Κεφάλαιο 2: **ΕΝΝΟΙΕΣ - ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ**

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι οι μαθητές-τριες να κατανοήσουν τις έννοιες της αποκατάστασης και της αναπηρίας και να γνωρίσουν τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
Οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν: • Την έννοια της αποκατάστασης • Την έννοια της αναπηρίας σε πολλαπλούς τομείς • Τα διάφορα επίπεδα – στάδια της αναπηρίας • Τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα	2.1 Προσδιορισμός της έννοιας της Αποκατάστασης σε σχέση με άλλες έννοιες(αναπηρία, λειτουργικότητα κ.ά) 2.2 Έννοια της αναπηρίας-Ορισμός της αναπηρίας-αύξηση της λειτουργικότητας των ατόμων με αναπηρίες 2.2.1 Νομοθεσία-ανθρώπινα δικαιώματα 2.3 Στάδια της αναπηρίας(βλάβη, ανικανότητα, αναπηρία)	-Συζήτηση προσωπικών εμπειριών των ίδιων των μαθητών ή φίλων και συγγενών τους (απόψεις, προκαταλήψεις) -Έντυπο υλικό (περιοδικά, άρθρα κ.λ.π.) - Χρήση εποπτικών μέσων (Διαφάνειες, Slides, video κ.λ.π.)	• Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με αντικείμενο την έννοια της αποκατάστασης. • Ανάθεση εργασίας ατομική για τις ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	5

Κεφάλαιο 3: **ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΙΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να γνωρίσουν οι μαθητές – τριες τις μορφές αναπηρίας και τις αιτίες που τις προκαλούν. • Οι μαθητές-τριες να κατανοήσουν: Τις ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις που έχουν τα άτομα και η οικογένεια των ατόμων με ιδιαιτερότητες	3.1 Μορφές της αναπηρίας 3.1.1 Αίτια σωματικής αναπηρίας. 3.1.2 Αίτια ψυχικής αναπηρίας. 3.1.3 Αίτια της διανοητικής αναπηρίας. 3.2 Συνέπειες ψυχολογικές, οικογενειακές και κοινωνικές στα άτομα με ιδιαιτερότητες.	- Συζήτηση από προσωπικές εμπειρίες μαθητών ή γνωστών τους για τις μορφές αναπηρίας που γνωρίζουν. - Εποπτικά μέσα (διαφάνειες, slides, video) - Εποπτικό υλικό (άρθρα, βιβλιογραφία κλπ)	• Ανάθεση εργασίας σε ομαδικό επίπεδο για τις μορφές της αναπηρίας και την αντιμετώπισή τους. • Ανάθεση εργασίας σε ατομικό επίπεδο για τα αίτια της ψυχικής, νοητικής και σωματικής αναπηρίας και τις συνέπειές τους. • Test πολλαπλής επιλογής.	10

Κεφάλαιο 4: ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Ο σκοπός του κεφαλαίου είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τους τρόπους πρόληψης κινητικών και νοητικών αναπηριών σε όλες τις ηλικιακές ομάδες.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές-τριες για τη σπουδαιότητα της πρόληψης σε όλους τους τομείς για την αποφυγή ψυχικών και κινητικών αναπηριών • Να γνωρίσουν τα επίπεδα και τους τρόπους πρόληψης σε όλες τις ηλικιακές ομάδες	4.1Γενικά για την πρόληψη της αναπηρίας 4.1.1 Πρωτογενής, Δευτερογενής και τριτογενής πρόληψη . 4.2 Πρόληψη αναπηρίας στη βρεφική, νηπιακή και παιδική ηλικία 4.3 Πρόληψη αναπηρίας από : -τροχαία ατυχήματα -εργατικά ατυχήματα -επαγγελματικές νόσους 4.4 Μέτρα πρόληψης της νοητικής υστέρησης	-Χρήση εποπτικών μέσων (διαφάνειες, video κ.α.) -Έντυπο υλικό (άρθρα, εφημερίδες κ.λ.π.) -Συζήτηση στην τάξη με ειδικούς επιστήμονες(γιατρούς, νοσηλευτές, φυσ/τές)για την πρόληψη αναπηριών	• Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών για τη πρόληψη αναπηρίας στους επαγγελματικούς χώρους • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανάθεση εργασίας σε ατομικό επίπεδο με θέμα την πρόληψη στη βρεφική, νηπιακή και παιδική ηλικία	8

Κεφάλαιο 5: ΤΟΜΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν τους τομείς αποκατάστασης και να κατανοήσουν τη διαδικασία και τα στάδια που ακολουθούνται ,προκειμένου το άτομο με αναπηρίες να επανενταχθεί ψυχολογικά και κοινωνικά.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τις έννοιες της αποκ/σης(φυσική,επαγγελματική, κοινωνική, ψυχολογική • Να κατανοήσουν τα διάφορα στάδια και τους τομείς αποκ/σης • Να γνωρίσουν τις μεθόδους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται σε κάθε τομέα χωριστά • Να αποκτήσουν δεξιότητες πρωτοβάθμιας φροντίδας στη διαδικασία της αποκατάστασης	5.1 Η αναγκαιότητα της αποκ/σης σε πολλαπλούς τομείς για τα άτομα με ειδικές ανάγκες 5.2Φυσική αποκατάσταση 5.2.1Πρωτοβάθμια φροντίδα(βοήθεια στο ντύσιμο, διατροφή, ατομική υγιεινή, εξυπηρέτηση)-Η συμβολή του κοινωνικού φροντιστή 5.3Επαγγελματική αποκ/ση 5.4 Κοινωνική αποκ/ση 5.6Ψυχολογική αποκ/ση	-Χρήση εποπτικών μέσων (προβολή διαφανειών για την παρουσίαση των τομέων αποκ/σης) -Επισκέψεις σε χώρους εκπαίδευσης και ψυχοκοινωνικής αποκ/σης, και συζήτηση με ειδικούς επιστήμονες(π.χ Εθνικό Ίδρυμα Αποκ/σης Αναπήρων) -Χρήση έντυπου Υλικού	• Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με αντικείμενο τα επίπεδα αποκ/σης και τους επιμέρους στόχους • Ανάθεση εργασίας σε ατομικό επίπεδο για την κοινωνική και επαγγελματική αποκ/ση και τι μπορεί να κάνει ο Κοιν.Φροντιστής • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	15
	5.7 Ο ρόλος του Κοιν. Φροντιστή στα διάφορα της αποκατ/σης			

Κεφάλαιο 6: **ΟΜΑΔΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΡΟΛΟΙ**

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι οι μαθητές –τριες να γνωρίσουν τους επαγγελματίες που συμμετέχουν στην ομάδα αποκατάστασης και να κατανοήσουν το ρόλο του Κοινωνικού Φροντιστή σε σχέση με τους ρόλους των άλλων.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τη σύνθεση και τους στόχους της ομάδες αποκ/σης • να γνωρίσουν τους επαγγελματίες αποκ/σης και το ρόλο του καθένα ξεχωριστά • να διακρίνουν το ρόλο του Κοινωνικού Φροντιστή σε σχέση με τους άλλους επαγγελματίες • να κατανοήσουν το ρόλο που παίζει το ίδιο το άτομο και η οικογένειά του στην επίτευξη του στόχου • Να ευαισθητοποιηθούν για το περιεχόμενο των σχέσεων που πρέπει να υπάρχει μεταξύ του επαγγελματία και του εξυπηρετούμενου, αλλά και της οικογένειάς του.	6.1 Ορισμός – σύνθεση ομάδας αποκατάστασης. 6.2 Οι ρόλοι των μελών της ομάδας αποκατάστασης (ποιοι συμμετέχουν σε αυτήν και ποιος είναι ο ρόλος τους): - ο ρόλος του ιατρού - ο ρόλος του φυσικοθεραπευτή - ο ρόλος του νοσηλευτή - ο ρόλος του εργοθεραπευτή - ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού - ο ρόλος του ψυχολόγου - ο ρόλος του ειδικού παιδαγωγού - ο ρόλος του λογοθεραπευτή - ο ρόλος του συμβούλου επαγγελματικού προσανατολισμού - ο ρόλος του κοινωνικού φροντιστή - ο ρόλος της	-Χρήση εποπτικού Υλικού (διαφάνειες,σλαιντς) -Έντυπο Υλικό(άρθρα, βιβλία) -Συζήτηση με ειδικούς της ομάδας αποκ/σης	-Ανάθεση ομαδικής εργασίας για το ρόλο του Κοιν.Φροντιστή σε σχέση με τους άλλους Επαγγελματίες αποκ/σης -Ανάθεση ατομικής εργασίας με θέμα το ρόλο του ατόμου και της οικογένειας στην επιτυχία της αποκ/σης	18

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
	οικογένειας ατόμων με ειδικές ανάγκες - ο ρόλος του ίδιου του ατόμου με ειδικές ανάγκες - ο ρόλος της κοινότητας -6.3 Η σχέση των επαγγελματιών αποκατάστασης με τον εξυπηρετούμενο και την οικογένεια κατά τη φάση της αποκατάστασης.			

Κεφάλαιο 7 . ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να γνωρίσουν οι μαθητές –τριες τα προγράμματα αποκατάστασης που υπάρχουν για τις διάφορες μορφές αναπηρίας ,και να κατανοήσουν τη διαδικασία αποκατάστασης μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ-ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• να γνωρίσουν οι μαθητές –τριες τα προγράμματα αποκατάστασης για ψυχικές, κινητικές και νοητικές αναπηρίες • να κατανοήσουν την εξελικτική διαδικασία της αποκατάστασης και τους τομείς παρακολούθησης και αξιολόγησης από τον Κοινωνικό Φροντιστή • Να αποκτήσουν δεξιότητες στη φροντίδα των ατόμων με ειδικές ανάγκες	7.1 Προγράμματα αποκατάστασης για κινητικές αναπηρίες. 7.1.1 Παράδειγμα αποκατάστασης παραπληγικού. 7.2 Αποκατάσταση ατόμων με ψυχικές διαταραχές. 7.2.1 Παράδειγμα αποκατάστασης ατόμων με ψυχικές διαταραχές. 7.3 Αποκατάσταση ατόμων με νοητική καθυστέρηση. 7.3.1 Παράδειγμα αποκατάστασης ατόμου με νοητική καθυστέρηση. 7.4 Οδηγός παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποκ/σης για τον Κοιν. Φροντιστή(σωματικές ικανότητες, συναισθηματικές, κοινωνικές, δυνατότητα αυτουπηρέτησης κ.ά) 7.4.1 Εκμάθηση χρήσης ειδικού εξοπλισμού και συσκευών στην καθημερινή φροντίδα των ατόμων με ειδικές ανάγκες-Αυτουπηρέτηση	- Επισκέψεις σε αντίστοιχους χώρους αποκατάστασης (π.χ Κέντρο αποκ/σης αναπήρων, Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής) - Χρήση Έντυπου Υλικού(άρθρα, βιβλία κ.τ.λ) - Εποπτικά μέσα (διαφάνειες, video)	-Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με αντικείμενο τα προγράμματα επαγγελματικής αποκ/σης για άτομα με ψυχολογικά και κινητικά προβλήματα -Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής -Ανάθεση εργασίας ατομικής με θέμα παράδειγμα αποκ/σης παιδιού με νοητική υστέρηση.	18

Κεφάλαιο 8: **ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΗ ΧΩΡΟ**

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να γνωρίσουν οι μαθητές –τριες τα προγράμματα αποκ/σης στον Διεθνή χώρο καθώς και τις μεθόδους και τα μέσα που χρησιμοποιούν για όλες τις μορφές αναπηρίας.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τις απόψεις, και τις προοπτικές που υπάρχουν στον τομέα της αποκ/σης σε Διεθνές επίπεδο • να γνωρίσουν τις μεθόδους και τα μέσα αποκ/σης που εφαρμόζουν για την αποτελεσματικότερη ένταξη • να μπορούν να διακρίνουν τις διαφορές στην αντιμετώπιση ανάμεσα στη Διεθνή και την Ελληνική πραγματικότητα	8.1 Εμπειρίες από το διεθνή χώρο στον τομέα της αποκατάστασης. 8.2 Προγράμματα επαγγελματικής αποκατάστασης σε Ευρώπη και Αμερική – στόχοι ψυχοκινητικής αποκατάστασης. 8.3 Μέθοδοι και μέσα παρέμβασης σε ψυχικά άρρωστους. 8.3.1 Μέθοδοι και μέσα παρέμβασης σε νοητικά καθυστερημένους. 8.3.2 Μέθοδοι και μέσα παρέμβασης σε άτομα με κινητική αναπηρία.	-Παρουσίαση με χρήση διαφανειών των προγραμμάτων αποκ/σης από χώρες του εξωτερικού -Έντυπο Υλικό(βιβλία, άρθρα κ.τ.λ) -Συζήτηση στην τάξη για τις διαφορές στα προγράμματα αποκ/σης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη.	-Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με αντικείμενο τα προγράμματα αποκ/σης ψυχικά ασθενών στο Διεθνή χώρο -Ανάθεση ατομικής εργασίας με θέμα την υπάρχουσα κατάσταση στην Ελλάδα και τις προοπτικές που υπάρχουν	6

Επισκέψεις σε Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τα Ιδρύματα Κλειστής Περίθαλψης και εξειδικευμένες υπηρεσίες. Το μάθημα καλύπτεται από το θεωρητικό μέρος και τις επισκέψεις.

Βασικά στοιχεία περιεχομένου	**Εκπαιδευτικοί στόχοι**	**Δραστηριότητες**
Θεωρητικό μέρος. • Η έννοια και το περιεχόμενο της Ιδρυματικής Περίθαλψης. • Είδη Ιδρυμάτων και ανάγκες που καλύπτουν. • Η ζωή στο Ίδρυμα για τον επαγγελματία και τον ασθενή. • Το φαινόμενο του ιδρυματισμού. Πώς εκδηλώνεται, οι συνέπειές του και τρόποι παρέμβασης. • Ο σχεδιασμός και το πρόγραμμα της καθημερινής ζωής στο Ίδρυμα.	Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τα Ιδρύματα, το φαινόμενο του Ιδρυματισμού, τον σχεδιασμό της καθημερινής ζωής στο Ίδρυμα, την σχέση του Ιδρύματος με την κοινότητα.	Συνιστάται η χρήση εποπτικών μέσων. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, αναλαμβάνουν εργασίες και τις παρουσιάζουν στο τέλος στην τάξη. • Roll-playing μεταξύ μαθητή-τριας της Κοινωνικής Φροντίδας και Ιδρύματα.
• Σχέσεις Ιδρύματος με την Κοινότητα. • Εναλλακτικές μορφές διαμονής (ξενώνες, ημιπροστατευόμενη διαβίωση, τεχνικές οικογένειες).		Οι μαθητές-τριες αναφέρουν προσωπικές τους εμπειρίες. Συμμετοχή σε προγράμματα αγωγής υγείας.

Βασικά στοιχεία περιεχομένου	**Εκπαιδευτικοί στόχοι**	**Δραστηριότητες**
<u>Επισκέψεις σε</u>: • Βρεφοκομεία. • ΠΙΚΠΑ. • ΙΚΑ. • Ψυχιατρικές Μονάδες. • Κέντρα Παιδικής Μέριμνας. • Ιδρύματα Ειδικής Αγωγής. • Θεραπευτήρια Χρονίων Πασχόντων. • Στέγες Ανηλίκων. • Παιδοπόλεις, • Κέντρα Μέριμνας Ηλικιωμένων. • Θεραπευτικές μονάδες απεξάρτησης. • Γηροκομεία. • Σωφρωνιστικά Καταστήματα. • Φυλακές. • Νοσοκομεία Παίδων. • Νοσοκομείο Αποκατάστασης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΕΙΑΑ).	Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τα Ιδρύματα Κλειστής Περίθαλψης, τον τρόπο λειτουργίας τους και την δομή τους.	Γραπτή έκθεση των μαθητών-τριων για τα Ιδρύματα που επισκέφθηκαν με πλήρη στοιχεία για την δομή και λειτουργία τους. Τήρηση Ημερολογίου. Οι μαθητές-τριες χωρίζονται σε ομάδες και αναλαμβάνουν εργασίες τις οποίες παρουσιάζουν στην τάξη. Στο τέλος της Σχολικής χρονιάς φωτοτυπούνται και χορηγούνται σε όλα τα παιδιά.

ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ
ΚΥΚΛΟΣ Β'

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Γενικός Σκοπός του Μαθήματος	Η οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών δίνει το ερέθισμα στους μαθητές/τριες να εξετάσουν τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας ως οργανωτικά συστήματα των οποίων η δομή, η κουλτούρα, η αποστολή, η σχέσεις των εργαζομένων, η διαδικασία λήψης αποφάσεων, η προσαρμοστικότητα, η ευελιξία κ.α επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών τους και τις σχέσεις τους με άλλους οργανισμούς και πρόσωπα προς όφελος τόσο του εξυπηρετούμενου όσο και της βιωσιμότητας και ανάπτυξης του ίδιου οργανισμού.

Κεφάλαιο 1 : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ-ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ -ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί να: • αναγνωρίζουν τα βασικά στοιχεία των Κοινωνικών	1.1 Η έννοια του Οργανισμού / Υπηρεσίας. 1.2 Βασικά γνωρίσματα των Υπηρεσιών.	Προτείνεται η χρήση εποπτικών μέσων. Σχεδιαγράμματα/ Οργανογράμματα	• Η αξιολόγηση των μαθητριών γίνεται με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	
Υπηρεσιών και Οργανισμών • αναφέρουν τις βασικές αρχές οργάνωσης.	1.3 Βασικές θεωρίες στη μελέτη Υπηρεσιών. 1.4 Αρχές οργάνωσης των Υπηρεσιών	Κοινωνικών Υπηρεσιών.	• Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών, σχετικά με τη δομή μιας Κοινωνικής Υπηρεσίας που γνωρίζουν (π.χ Δ/σεις Κοινωνικής Πρόνοιας)	3

Κεφάλαιο 2: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
Οι μαθητές-τριες να είναι ικανοί να: • Περιγράφουν την έννοια της διοικητικής δομής μιας υπηρεσίας • Διακρίνουν τα διαφορετικά είδη οργάνωσης • Αναλύουν τις διαδικασίες λήψης μιας απόφασης • Εντοπίζουν το ρόλο και τα χαρακτηριστικά του καλού Ηγέτη • Ορίζουν τις έννοιες της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας • Περιγράφουν τους πιθανούς οικονομικούς πόρους μιας οργάνωσης • Περιγράφουν τρόπους διάθεσης αυτών • Αναλύουν την έννοια της αξιολόγησης • Συνδέουν το ρόλο της με τη βιωσιμότητα και αποτελεσματικότητα μιας υπηρεσίας	2.1 Δομή και είδη οργάνωσης. 2.2 Διαδικασία λήψης Απόφασης 2.3 Ηγεσία-Χαρακτηριστικά Ηγέτη. 2.4 Η Έννοια της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας. 2.5 Πόροι και διάθεση αυτών 2.6 Έννοια και ρόλος της αξιολόγησης	-Επίσκεψη σε οργανισμό Κοινωνικών Υπηρεσιών -Έντυπο υλικό (περιοδικά, άρθρα κ.λ.π.) - Χρήση εποπτικών μέσων (Διαφάνειες, Slides, video κ.λ.π.) Σχεδιάγραμμα/πίνακες σχετικά με τη δομή και τα είδη οργάνωσης	• Ανάθεση εργασιών για τα αντίστοιχα θέματα του περιεχομένου σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και σωστού λάθους	5

Κεφάλαιο 3: **ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί να: • Αναφέρουν υπηρεσίες που ανήκουν στη Δημόσια Διοίκηση • Αναγνωρίζουν τον τρόπο που είναι αυτές οργανωμένες • διερευνήσουν την οργάνωση και τη δομή κοινωνικών υπηρεσιών του ιδιωτικού τομέα και της τοπικής Αυτοδιοίκησης • Διακρίνουν τις διαφορές στον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα • Περιγράφουν τις νέες τάσεις στην οργάνωση και διοίκηση του σύγχρονου Κράτους Πρόνοιας	3.1 Δημόσια Διοίκηση. 3.2 Το κράτος Πρόνοιας και Δημόσιοι Φορείς. 3.3 Η ιδιωτική πρωτοβουλία ως φορέας παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών. 3.4 Η τοπική αυτοδιοίκηση και οι κοινωνικές παροχές. 3.5 Η κρίση του κράτους Πρόνοιας στην Ελλάδα και Ευρώπη.	- Επίσκεψη σε ιδρύματα Ιδιωτικής πρωτοβουλίας - Εποπτικά μέσα (διαφάνειες, slides, video)-Σχεδιάγραμμα Δημόσιας Διοίκησης και Φορέων Κοινωνικών Υπηρεσιών - Εποπτικό υλικό (άρθρα, βιβλιογραφία κλπ)	• Ανάθεση εργασίας σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο για τα αντίστοιχα θέματα των περιεχομένων • Test πολλαπλής επιλογής.	10

Κεφάλαιο 4: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ-ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να γνωρίσουν την οργάνωση της	4.1 Οργάνωση Δημόσιας και	- Χρήση Έντυπου Υλικού(άρθρα,	-Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με	18
Δημόσιας και κοινωνικής διοίκησης στην Ελλάδα • Να κατανοήσουν το ρόλο της Γραφειοκρατίας και τις επιπτώσεις στο κοινωνικό έργο • Να κατανοήσουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εργαζομένων στο χώρο της Κοιν/κής Πρόνοιας	Κοινωνικής Διοίκησης στην Ελλάδα. 4.2 Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις για την μελέτη της Δημόσιας Διοίκησης. Γραφειοκρατία. 4.3 Θέματα χάραξης Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικού Σχεδιασμού. 4.4 Ο εργαζόμενος δημόσιος υπάλληλος στο χώρο της Κοινωνικής Πρόνοιας. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις βάσει Νομοθεσίας	βιβλία κ.τ.λ) - Εποπτικά μέσα (διαφάνειες, video), για την παρουσίαση του οργανογράμματος της Δημόσιας Διοίκησης	θέματα Δημόσιας Διοίκησης ,Γραφειοκρατίας κ.τ.λ -Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	

Κεφάλαιο 5: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί να: • Προσδιορίζουν τους στόχους και το περιεχόμενο προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης • Εντοπίζουν τους Εξωγενείς και ενδογενείς παράγοντες που συντελούν στον σχεδιασμό • Εντοπίζουν την αναγκαιότητα μακροπρόθεσμου κοινωνικού σχεδιασμού • Συνδέουν την έννοια του	5.1 Έννοια - στόχοι και περιεχόμενο των προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης. 5.2 Παράγοντες που συντελούν στο σχεδιασμό τους. 5.3 Η έννοια και ο ρόλος του κοινωνικού σχεδιασμού. 5.4 Η χάραξη κοινωνικής πολιτικής - Ο.Τ.Α	-Χρήση εποπτικών μέσων (διαφάνειες, video κ.α.) -Έντυπο υλικό (άρθρα, εφημερίδες κ.λ.π.) -Παρουσίαση προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης	• Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών για το ρόλο του κοινωνικού σχεδιασμού • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανάθεση εργασίας σε ατομικό επίπεδο για τη χάραξη κοιν/κής πολιτικής	8

χάραξη κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό και εθνικό επίπεδο				

Κεφάλαιο 6: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΕΣΩΝ-ΜΕΘΟΔΩΝ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να γνωρίσουν οι μαθητές –τριες τα μέσα και τις μεθόδους της κοιν/κής ευαισθητοποίησης • Να κατανοήσουν το σημαντικό ρόλο της οργανωμένης κοινωνικής ευαισθητοποίησης • Να γνωρίσουν τον δυναμικό ρόλο των ΜΜΕ στην ευαισθητοποίηση	6.1 Μέσα ευαισθητοποίησης 6.2 Η έννοια και το περιεχόμενο της οργανωμένης ευαισθητοποίησης 6.3 Η εκπαίδευση και η κατάρτιση ως μέθοδοι παρέμβασης. 6.4 Ο ρόλος των ΜΜΕ στην κοινωνική παρέμβαση 6.5 Συντονισμός κοινωνικών φορέων για την ανάπτυξη κοινωνικού προγράμματος. 6.6 Μέθοδοι δραστηριοποίησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.	-Χρήση εποπτικού Υλικού (διαφάνειες,σλαιντς), για την παρουσίαση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των προγραμμάτων κατάρτισης -Έντυπο Υλικό(άρθρα, βιβλία)	-Ανάθεση ομαδικής εργασίας για το ρόλο των ΜΜΕ στην κοινωνική παρέμβαση -Ανάθεση ατομικής εργασίας με αντικείμενο τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τα προγράμματα κατάρτισης	18

Κεφάλαιο 7: ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ: Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΟΜΗ , ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ-ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές –τριες για την ενεργή συμμετοχή διαφόρων φορέων και συλλόγων για την επίτευξη κοιν/κού έργου • Να γνωρίσουν τη δράση συγκεκριμένων συλλόγων και φορέων	7.1 Μελέτη και αξιοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης 7.2 Καμπάνια κατά της βίας και της κακοποίησης στις οικογένειας. 7.3 Επιχειρηματική δραστηριότητα ανέργων γονιών.. 7.4 Συνεταιρισμός αποφυλακισθέν-των. 7.5 Πολιτιστικός Σύλλογος π ποντίων. 7.6 Γιατροί χωρίς σύνορα.	- Χρήση Έντυπου Υλικού(άρθρα, βιβλία ,video,κ.τ.λ) - Εποπτικά μέσα (διαφάνειες, video), για την παρουσίαση των προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης	-Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με θέματα τις δραστηριότητες φορέων και συλλόγων κοινωνικής παρέμβασης -Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	18

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Γενικός Σκοπός : Σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές-τριες να ευαισθητοποιηθούν για τα κοινωνικά προβλήματα των ευπαθών ομάδων πληθυσμού και τις επιπτώσεις σε όλα τα επίπεδα της προσωπικής και κοινωνικής ζωής από τον κοινωνικό αποκλεισμό αυτών των ομάδων.

Κεφάλαιο 1 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ -ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τις έννοιες του κοινωνικού αποκλεισμού • να κατανοήσουν τους παράγοντες που οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό • να διακρίνουν τα	1.1 Η έννοια και οι διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού. 1.2 Παράγοντες που οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό. 1.3 Ευπαθής, ευάλωτος πληθυσμός.	-Προτείνεται η χρήση Εποπτικών μέσων(διαφάνειες, video),για την παρουσίαση των εννοιών του κοιν/κού αποκλεισμού και των ευπαθών ομάδων	• Η αξιολόγηση των μαθητριών γίνεται με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών, σχετικά με ευπαθείς ομάδες πληθυσμού	4
χαρακτηριστικά του ευπαθή πληθυσμού				

Κεφάλαιο 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ -ΦΤΩΧΕΙΑ

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν την έννοια της κοινωνικής ανισότητας, ποιες ομάδες την υφίστανται και ποιος είναι ο κοινωνικός σχεδιασμός σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την άρση των κοινωνικών ανισοτήτων.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
Οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν: • Την έννοια της προκατάληψης και του ρατσισμού • Την έννοια της κοινωνικής ανισότητας	2.1 Κοινωνικός αποκλεισμός – προκατάληψη και ρατσισμός.	-Έντυπο υλικό (περιοδικά, άρθρα κ.λ.π.) - Χρήση εποπτικών μέσων (Διαφάνειες, Slides, video κ.λ.π.)	• Ανάθεση εργασιών για τα αντίστοιχα θέματα του περιεχομένου σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο	20
• Να κατανοήσουν την αναγκαιότητα σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής για την άρση του προβλήματος	2.2 Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. 2.3 Κοινωνικός αποκλεισμός και κοινωνική ανισότητα.	Σχεδιάγραμμα σχετικό με το σχεδιασμό προγραμμάτων άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού	• Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	

Κεφάλαιο 3: ΟΜΑΔΕΣ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν τις συγκεκριμμένες ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού ,και να ευαισθητοποιηθούν για την αναγκαιότητα επίλυσης των προβλημάτων τους.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού • Να κατανοήσουν τα ιδιαίτερα προβλήματα της κάθε ομάδας • Να γνωρίσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε κοινωνικής ομάδας	3.1 Άνεργοι και άστεγοι. 3.2 Αποφυλακισμένοι. 3.3 Χρήστες τοξικών ουσιών. 3.4 Πολιτισμικές Μειονότητες(π.χ Τσιγγάνοι) 3.5 Μειονότητες Εθνικές - αλλοδαποί. 3.6 Ψυχικά ασθενείς. 3.7 Άτομα με μειωμένα τυπικά προσόντα (εκπαίδευση – κατάρτιση) 3.8 Ατομα με ειδικές ανάγκες. 3.9 Κάτοικοι αγροτικών και υποβαθμισμένων περιοχών.	- Επίσκεψη σε Υπηρεσίες που ασχολούνται με το σχεδιασμό προγραμμάτων κοινωνικού αποκλεισμού (π.χ Λαϊκή Επιμόρφωση) - Εποπτικά μέσα (διαφάνειες, slides, video),για την παρουσίαση των ευπαθών ομάδων πληθυσμού - Εποπτικό υλικό (άρθρα, βιβλιογραφία κλπ)	• Ανάθεση εργασίας σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο για τα αντίστοιχα θέματα των περιεχομένων(π.χ για τσιγγάνους, ανέργους, αλλοδαπούς κά) • Test πολλαπλής επιλογής.	25

Κεφάλαιο 4: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Ο σκοπός του κεφαλαίου είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τα πολλαπλά κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες (εκπαίδευση, εργασία, κοινωνική ασφάλιση κ.α),και να ευαισθητοποιηθούν στο πρόβλημα της κοινωνικής τους ένταξης.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να κατανοήσουν τα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ευπαθείς ομάδες σε όλα τα επίπεδα της ζωής • Να κατανοήσουν την ν αναγκαιότητα ένταξης στην αγορά εργασίας και της κοινωνικής επανένταξης	4.1 Κοινωνικά προβλήματα 4.2 Κοινωνική ασφάλιση. 4.3 Η έννοια της ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας. 4.4 Η έννοια της κοινωνικής ένταξης και επανένταξης.	-Χρήση εποπτικών μέσων (διαφάνειες, video κ.α.),για την παρουσίαση των κοινωνικών προβλημάτων -Έντυπο υλικό (άρθρα, εφημερίδες κ.λ.π.)	• Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με αντικείμενο τα κοινωνικά προβλήματα των ευπαθών ομάδων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανάθεση εργασίας σε ατομικό επίπεδο για την αναγκαιότητα ένταξης και επανένταξης των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων	21

Κεφάλαιο 5: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ - ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν την έννοια της κοινωνικής φροντίδας και του εθελοντισμού και το ρόλο τους στην άρση των κοινωνικών ανισοτήτων.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τις έννοιες της κοινωνικής φροντίδας ,της κλειστής και της δια βίου φροντίδας • Να κατανοήσουν την συντονισμένη λειτουργία των ομάδων εθελοντισμού και το σημαντικό έργο που επιτελούν στην άρση του κοιν/κού αποκλεισμού	5.1 Φροντίδα 5.2 Το γκέτο στην ιστορία της κοινωνικής φροντίδας. 5.3 Αποκλεισμός και κλειστή φροντίδα. 5.4Δια βίου φροντίδα. 5.5 Φροντίδα στο σπίτι και την κοινότητα. 5.6 Εθελοντισμός.	-Χρήση εποπτικών μέσων (προβολή διαφανειών για την παρουσίαση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας) -Επισκέψεις σε χώρους που στεγάζονται σύλλογοι εθελοντών για ευπαθείς ομάδες -Χρήση έντυπου Υλικού(άρθρα, εφημερίδες, βιβλία κά)	• Ανάθεση εργασίας σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο σε θέματα αντίστοιχα των περιεχομένων • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	15

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

Γενικός Σκοπός : Σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές-τριές να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ειδικής αγωγής, να κατανοήσουν τις ιδιαίτερες ανάγκες που υπάρχουν σ' όλες τις ηλικιακές ομάδες (παιδιά, εφήβους και ενήλικους) και να αποκτήσουν δεξιότητες στην αντιμετώπιση αυτών των αναγκών και στην παροχή6 ειδικής φροντίδας.

Κεφάλαιο 1 . Εισαγωγή

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ-ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ
• Να κατανοήσουν οι μαθητές-τριες, την έννοια της Ειδικής Αγωγής κ' Φροντίδας • Να γνωρίσουν τα αντικείμενα και τους σκοπούς	1.4 Έννοιες 1.5 Αντικείμενο και σκοπός της Ειδικής Αγωγής και Φροντίδας	• Διαφάνειες • Slides	• Η αξιολόγηση των μαθητριών γίνεται με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών, σχετικά με τις υπηρεσίες Ειδικής Αγωγής (Φορέας, δομή, λειτουργία)που γνωρίζουν	3

Κεφάλαιο 2: Νοητική Καθυστέρηση - Ψευδοκαθυστέρηση

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες την έννοια της Ν.Κ., τις αιτίες που την προκαλούν και τον τρόπο πρόληψης και αντιμετώπισης.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
Οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν: • Την έννοια της νοητικής καθυστέρησης • Τις αιτίες που την προκαλούν	2.1 Έννοιες, αιτιολογικοί παράγοντες 2.2 Πρόληψη και αντιμετώπιση της Νοητικής καθυστέρησης-Αγωγή των παιδιών με Ν.Κ.	-Συζήτηση προσωπικών εμπειριών των ίδιων των μαθητών ή φίλων και συγγενών τους (απόψεις, προκαταλήψεις) -Έντυπο υλικό (περιοδικά,	• -Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με αντικείμενο τα προγράμματα ειδικής αγωγής για τα παιδιά με Ν.Κ. • Ανάθεση εργασίας	12
• Τα διάφορα επίπεδα Ν.Κ. που υπάρχουν • Τους τρόπους αντιμετώπισης και φροντίδας των παιδιών με Ν.Κ. Οι μαθητές-τριες να κατανοήσουν: • Τις ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις που έχουν τα άτομα με Ν.Κ.	2.3 Προγράμματα εκπαίδευσης και φροντίδας	άρθρα κ.λ.π.) - Χρήση εποπτικών μέσων (Διαφάνειες, Slides, video κ.λ.π.)	ατομική για τις ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	

Κεφάλαιο 3: ΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Ο σκοπός του κεφαλαίου είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τα αίτια της κινητικής αναπηρίας και τις μορφές της, καθώς και τους τρόπους πρόληψης και φροντίδας.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
• Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές-τριες για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με κινητικές αναπηρίες. • Να γνωρίσουν τα είδη των κινητικών αναπηριών και τις αιτίες που τις προκαλούν • Να γνωρίσουν τα προγράμματα αποκατάστασης που υπάρχουν • Να κατανοήσουν τις ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις • Να κατανοήσουν τις ποικίλες αιτίες που προκαλούν κινητικές αναπηρίες και να μάθουν για τους τρόπους πρόληψης • Να γνωρίσουν τους τρόπους φροντίδας και ειδικής υποστήριξης.	3.1 Μορφές κινητικής αναπηρίας – Αιτιολογικοί παράγοντες 3.1.1 Παιδική εγκεφαλική παράλυση 3.3 Πρόληψη αναπηρίας σ' όλες τις ηλικιακές ομάδες - πρόληψη στους επαγ/κούς χώρους - Τροχαία ατυχήματα 3.4 Προγράμματα αποκατάστασης κινητικά αναπήρων 3.4.1 - Κοινωνικές και ψυχολογικές επιπτώσεις 3.5 Φροντίδα ατόμων με κινητικές αναπηρίες (αυτουπηρέτηση, αυτονομία, εμψύχωση) 3.6 Ελλείψεις στην κοινωνική υποδομή για ένταξη (γειτονιά, σχολείο,	-Χρήση εποπτικών μέσων (διαφάνειες, video κ.α.) -Έντυπο υλικό (άρθρα, εφημερίδες κ.λ.π.) για τις κινητικές αναπηρίες -Επισκέψεις σε χώρους που παρέχεται εκπαίδευση και φροντίδα σε άτομα με κινητικά προβλήματα -Συζήτηση στην τάξη με ειδικούς επιστήμονες (Ψυχολόγους, Ειδικούς παιδαγωγούς, φυσικοθεραπευτές κ.λ.π)	• Ανάθεση εργασίας σχετικά με τις αιτίες και μορφές κινητικών αναπηριών • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανάθεση εργασίας με τα προγράμματα για κινητικά αναπήρους και τους στόχους φροντίδας σε ψυχολογικό και κοινωνικό επίπεδο.	12
	κοινωνικούς χώρους)			

Κεφάλαιο 4: **ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τα είδη των αισθητηριακών διαταραχών, τις αιτίες που τις προκαλούν
και τις μεθόδους αγωγής και φροντίδας παιδιών και ενηλίκων.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
-Να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τις αιτίες που προκαλούν τις αισθητικές διαταραχές -Να κατανοήσουν τις ψυχοπαιδαγωγικές μεθόδους παρέμβασης στα παιδιά και τους ενηλίκους -Να ευαισθητοποιηθούν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αισθητηριακές διαταραχές στο ψυχολογικό και κοινωνικό επίπεδο.	4.1 Διαταραχές στην ακοή και την όραση – αιτιολογικοί παράγοντες 4.2 Μέθοδοι διδασκαλίας και φροντίδας παιδιών και ενηλίκων	-Χρήση video -Επισκέψεις σε χώρους εκπαίδευσης και φροντίδας ατόμων με αισθητ/κές διαταραχές (Σχολές κωφών και βαρυκόων,σχολές τυφλών) -Οργάνωση συζητήσεων με ειδικούς επιστήμονες στην ειδική αγωγή και φροντίδα	-Ανάθεση εργασίας σε ομάδες μαθητών με αντικείμενο τα είδη αισθητ/κών διαταραχών, αιτίες και αντιμετώπιση -Ανάθεση εργασίας σε ατομικό επίπεδο για τα προγράμματα εκπαίδευσης και φροντίδας παιδιών και ενηλίκων	12

Κεφάλαιο 5: **ΨΥΧΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες τα είδη των ψυχικών διαταραχών, τις αιτίες που τις προκαλούν και τις μεθόδους αντιμετώπισης.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
• Να κατανοήσουν οι μαθητές-τριες την έννοια της ψυχικής διαταραχής, τα αίτια που την προκαλούν και τα είδη που υπάρχουν • Να γνωρίσουν την έννοια των νευρώσεων, τα είδη και τις αιτίες που τις προκαλούν • Να διακρίνουν τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στις ψυχώσεις και τις νευρώσεις • Να γνωρίσουν τα προγράμματα αποκατάστασης και τις υπηρεσίες που παρέχουν στα άτομα με ψυχικές διαταραχές • Να κατανοήσουν τις κοινωνικές και ψυχολογικές επιπτώσεις που έχουν τα άτομα με ψυχικές και νευρολογικές διαταραχές	5.1 Ψυχώσεις, αιτίες και είδη (ψυχώσεις ενηλίκων, παιδικές και εφηβικές ψυχώσεις) – αντιμετώπιση 5.2 Νευρώσεις – Φοβίες (έννοιες, αιτίες, είδη νευρώσεων) 5.2.1 Σχολειοφοβία, παιδικοί φόβοι και φοβίες (συμπτώματα, είδη φοβιών και αντιμετώπιση στο σχολικό περιβάλλον) 5.3 Επιληψίες – Αιτιολογικοί παράγοντες-είδη επιληψίας – Αντιμετώπιση 5.4 Προγράμματα αποκατάστασης ψυχικά αρρώστων (κλειστού-ανοικτού τύπου - υπηρεσίες ημερήσιας περίθαλψης)	-Συζήτηση για τις κοινωνικές αντιλήψεις που υπάρχουν στα θέματα ψυχικής υγείας (κοινωνικό στίγμα, προκατάληψη, φόβος κ.α.) -Χρήση διαφανειών, slides, video, για θέματα ψυχικών παθήσεων -Έντυπο υλικό(βιβλία, άρθρα, περιοδικά, κ.ά) -Συζήτηση με ειδικούς επιστήμονες (στην τάξη) για θέματα ψυχικής υγείας -Επισκέψεις σε ειδικά κέντρα φροντίδας και εκπ/σης ψυχικά αρρώστων (π.χ. για αυτιστικά παιδιά)	-Ανάθεση ομαδικής εργασίας για τα είδη νευρώσεων, τις αιτίες και την αντιμετώπιση -Τέστ γνώσεων -Ανάθεση ατομικής εργασίας για διάφορα είδη ψυχικών παθήσεων -Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	12

Κεφάλαιο 6: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να γνωρίσουν οι μαθητές-τριες την έννοια των μαθησιακών δυσκολιών, τα είδη που υπάρχουν και τους τρόπους αντιμετώπισής τους.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
-Να κατανοήσουν οι μαθητές-τριες την έννοια των μαθησιακών δυσκολιών -Να γνωρίσουν τις μεθόδους εκπαίδευσης και	6.1 Εννοια και αιτιολογικοί παράγοντες μαθησιακών διαταραχών 6.2 Είδη μαθησιακών διαταραχών (Δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσγραφία,	-Συζήτηση στην τάξη για προσωπικές εμπειρίες ή γνωστών με μαθησιακές δυσκολίες -Εξοικείωση με τις έννοιες με χρήση	-Ανάθεση εργασιών σε ατομικό επίπεδο, σχετικά με τα είδη μαθησιακών δυσκολιών και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματά τους -Ανάθεση εργασίας σε ομάδες	10
ψυχολογικής παρέμβασης σε παιδιά και εφήβους με μαθησιακά προβλήματα	δυσαναγνωσία, δυσκολίες στην κατανόηση κειμένου) 6.3 Ψυχοπαιδαγωγική παρέμβαση σε παιδιά και εφήβους με μαθ/κές διαταραχές	διαφανειών, slides -Έντυπο υλικό (άρθρα, εφημερίδες κ.λ.π.)	μαθητών, με αντικείμενο τις μεθόδους εκπ/σης παιδιών με μαθησιακές διαταραχές -Test γνώσεων -Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	

Κεφάλαιο 7: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι οι μαθητές-τριες να γνωρίσουν τα προβλήματα λόγου, τις αιτίες που τα προκαλούν και τους τρόπους αντιμετώπισης

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
-Να γνωρίζουν οι μαθητές-τριες, τα είδη διαταραχής του λόγου, τις αιτίες και τους τρόπους αντιμετώπισης -Να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ των διαταραχών του λόγου -Να γνωρίζουν τις μεθόδους αντιμετώπισης -Να κατανοήσουν τις ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις	7.1 Είδη διαταραχών (τραυλισμός, ψευδισμός) 7.2 Κοινωνικές και ψυχολογικές επιπτώσεις 7.3 Ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση	-Συζήτηση μέσα στην τάξη με ειδικό λογοθεραπευτή για τα είδη διαταραχών του λόγου και τις ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις στα παιδιά κι ενηλίκους - Έντυπο υλικό (άρθρα, εφημερίδες ,περιοδικά κ.λ.π)	-Ανάθεση εργασιών σε ομαδικό επίπεδο με αντικείμενο τα προβλήματα λόγου και οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις στα παιδιά και στους ενηλίκους -Ανάθεση εργασίας ατομική για τις αιτίες των προβλημάτων λόγου την πρόληψη και αντιμετώπιση -Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής	10

Κεφάλαιο 8: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ

Ο σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές-τριες στο πρόβλημα της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες και να γνωρίσουν τις μεθόδους που επιτυγχάνεται

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΩΡΕΣ
-Να γνωρίσουν οι μαθητές την έννοια της ένταξης και τους σκοπούς της -Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές-τριες στους στόχους της κοινωνικής ένταξης -Να γνωρίσουν την Διεθνή στάση και την Ελληνική Πραγματικότητα και να εντοπίσουν τα προβλήματα υποδομής που υπάρχουν ακόμα και περιορίζουν τις δυνατότητες κοινωνικής ένταξης	8.1 Έννοια και σκοπός της κοινωνικής ένταξης 8.2 Διεθνής στάση-(ευαισθ/ση-κοινωνική υποδομή) 8.3 Ελληνική πραγματικότητα (έλλειψη κοινωνικής υποδομής, ευαισθητοποίησης, έλλειψη προσβασιμότητας σε κοινωνικούς χώρους κ.ά) 8.4 Παιδαγωγικές μέθοδοι -τεχνικές κοιν/κής ένταξης (ενδυνάμωση, εμψύχωση, αύξηση της κοινωνικής λειτουργικότητας, αυτονομία, αυτοεξυπηρέτηση)	-Συζήτηση μέσα στην τάξη για το πρόβλημα της κοινωνικής ένταξης (προκαταλήψεις, κοινωνικό στίγμα,φόβοι) με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών -Έντυπο υλικό (σχετική βιβλιογραφία, άρθρα κ.λ.π) για να γνωρίσουν τις παιδαγωγικές μεθόδους που εφαρμόζονται στα προγρ/τα επανένταξης των ατόμων με ιδιαιτ/τες. -Χρήση slides, διαφανειών, video κ.λ.π	-Ανάθεση εργασιών σε ομαδικό επίπεδο για τις παρεχόμενες υπηρεσίες στην ελληνική πραγματικότητα και τις μεθόδους ένταξης των ατόμων με ιδιαιτερότητες -Ανάθεση εργασιών σε ατομικό επίπεδο για τη Διεθνή πρακτική σε σχέση με την Ελληνική πραγματικότητα όσον αφορά την κοινωνική ένταξη	10
	8.5 Σχέση βοηθού-εξυπηρετούμενου			

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 31 Ιανουαρίου 2002

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * TELEX 223211 YPET GR * FAX 010 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http: www.et.gr
e-mail: webmaster @ et.gr

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ Φ.Ε.Κ.: Τηλ. 1464

Πληροφορίες Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και λοιπών Φ.Ε.Κ.: **010 527 9000**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227 - Τ.Κ. 54100 **(0310) 423 956**
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Γούναρη και Εθν. Αντίστασης Τ.Κ. 185 31 **010 4135 228**
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327 - Τ.Κ. 262 23 **(0610) 638 109 -110**
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο Τ.Κ. 450 44 **(06510) 87215**
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1 Τ.Κ. 691 00 **(05310) 22 858**
ΛΑΡΙΣΑ - Διοικητήριο Τ.Κ. 411 10 **(0410) 597449**
ΚΕΡΚΥΡΑ - Σαμαρά 13 Τ.Κ. 491 00 **(06610) 89 127 / 89 120**
ΗΡΑΚΛΕΙΟ - Πλ. Ελευθερίας 1, Τ.Κ. 711 10 **(0810) 396 223**
ΛΕΣΒΟΣ - Πλ. Κωνσταντινουπόλεως Τ.Κ. 811 00 Μυτιλήνη **(02510) 46 888 / 47 533**

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:
- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 40 σελίδες 1 euro.
- Για τα ΦΕΚ από 40 σελίδες και πάνω η τιμή προσαυξάνεται κατά 0,05 euro για κάθε επιπλέον σελίδα.

Σε μορφή CD:

Τεύχος	Περίοδος	Τιμές σε EURO
Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	Μηνιαίο	60
Α΄ και Β΄	3μηνιαίο	75
Α΄, Β΄ και Δ΄	3μηνιαίο	90
Α΄	Ετήσιο	180
Β΄	Ετήσιο	210
Γ	Ετήσιο	60
Δ΄	Ετήσιο	150
Παράρτημα	Ετήσιο	75
Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	Ετήσιο	75
Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.)	Ετήσιο	75
Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	Ετήσιο	75
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου	Ετήσιο	75
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Ετήσιο	75

Η τιμή πώλησης του Τεύχους Α.Ε. & Ε.Π.Ε. σε μορφή CD - rom για δημοσιεύματα μετά το 1994 καθορίζεται σε 30 euro ανά τεμάχιο, ύστερα από σχετική παραγγελία.
Η τιμή διάθεσης φωτοαντιγράφων ΦΕΚ 0,15 euro ανά σελίδα

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

	Σε έντυπη μορφή		Από το Internet	
Τεύχος	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. ΤΑΠΕΤ 3512	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. ΤΑΠΕΤ 3512
	euro	euro	euro	euro
Α΄ (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κτλ.)	205	10,25	176	8,80
Β΄ (Υπουργικές αποφάσεις κτλ.)	293	14,65	205	10,25
Γ΄ (Διορισμοί, απολύσεις κτλ. Δημ. Υπαλλήλων)	59	2,95	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Δ΄ (Απαλλοτριώσεις, πολεοδομία κτλ.)	293	14,65	147	7,35
Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	147	7,35	88	4,40
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κτλ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	59	2,95	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κτλ.)	30	1,50	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Δελτίο Εμπορικής και Βιομ/κής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	59	2,95	30	1,50
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	ΔΩΡΕΑΝ	-	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.	ΔΩΡΕΑΝ	-	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	2.054	102,70	587	29,35
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	205	10,25	88	4,40
Α΄, Β΄ και Δ΄			352	17,60

Το κόστος για την ετήσια συνδρομή σε ηλεκτρονική μορφή για τα προηγούμενα έτη προσαυξάνεται πέραν του ποσού της ετήσιας συνδρομής του έτους 2002 κατά 6 euro ανά έτος παλαιότητας και κατά τεύχος

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στις ΔΟΥ που δίνουν αποδεικτικό είσπραξης (διπλότυπο) το οποίο με τη φροντίδα του ενδιαφερομένου πρέπει να στέλνεται στην Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.
* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσοστού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται και από τις ΔΟΥ.
* Οι συνδρομητές του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα λήψης των δημοσιευμάτων μέσω internet, με την καταβολή των αντίστοιχων ποσών συνδρομής και ΤΑΠΕΤ.
* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.
* Η συνδρομή ισχύει για ένα χρόνο, που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.
* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι τον Φεβρουάριο κάθε έτους.
* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γραμμάτια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00΄ έως 13.00΄

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ